

**TUİK 2014-2024 YILLARI ARASI
BEBEK VE BEŞ YAŞ ALTI
ÖLÜM VERİLERİ ÇALIŞMA RAPORU**

ARALIK 2025

İçindekiler Tablosu

I. BÖLÜM: GİRİŞ/ÖZET	3
II. BÖLÜM: TÜRKİYE GENELİ BEBEK ÖLÜM HIZI VERİLERİ.....	8
II. I.BÖLGELERE GÖRE YIL BAZLI BEBEK ÖLÜM HIZI VERİLERİ	9
II. II. KÜRT İLLERİ 2010-2024 YILLARI ARASI TUİK BEBEK ÖLÜM HIZI (BİNDE) 10	
III. BÖLÜM: TÜRKİYE GENELİ BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI VERİLERİ	34
III. I.BÖLGELERE GÖRE YIL BAZLI BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI VERİLERİ	35
III. II. İL BAZLI TUİK 2014-2024 YILLARI BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI (BİNDE)	36
IV. BÖLÜM: TUİK SAĞLIK HİZMETLERİ İSTATİSTİKLERİ	60
IV. I. TÜRKİYE BİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN TOPLAM HEKİM SAYISI.....	60
IV. II. BÖLGELERE GÖRE BİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN TOPLAM HEKİM SAYISI.....	61
IV. III. 2014-2023 İL BAZLI BİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN TOPLAM HEKİM SAYISI	62

I.BÖLÜM: GİRİŞ/ÖZET

AMAÇ VE YÖNTEM:

Toplumların sağlık düzeyinin izlenmesinde kullanılan temel göstergelerden biri bebek ölüm hızıdır. Bebek ölüm hızı; sağlık hizmetlerine erişim, yaşam koşulları, bölgesel gelişmişlik farkları ve nüfus dinamikleri hakkında önemli bilgiler sunan kritik bir demografik parametredir. Bu nedenle söz konusu göstergenin yıllar içindeki değişimi, hem ülke genelindeki hem de bölgesel düzeydeki gelişim eğilimlerinin takip edilmesi açısından önem taşımaktadır.

SAMER Saha Araştırmaları Merkezi olarak hazırlanan bu çalışma ile **TÜİK’in 2014–2024 yıllarına ait bebek ölüm hızı verileri, beş yaş altı ölüm verileri ve kişi başına düşen hekim sayısı değerlendirilmiş**, Türkiye geneli, bölgeler ve Doğu–Güneydoğu Anadolu bölgelerine bağlı iller düzeyinde nicel bir analiz yapılmıştır. Çalışmada öncelikle Türkiye ortalaması incelenmiş, ardından bölgesel ortalamalar karşılaştırılmış, son aşamada ise bölge illerinin yıllar içerisindeki konumu hem Türkiye ortalamasına hem de bağlı bulundukları bölge ortalamasına göre değerlendirilmiştir. Bu çalışma kapsamında **Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine bağlı toplam 23 il** incelenmiştir. Çalışmada yer alan iller şunlardır:

Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Hakkâri, Iğdır, Kars, Kilis, Malatya, Mardin, Muş, Şanlıurfa, Siirt, Şırnak, Dersim ve Van.

Bu illere ait bebek ölüm hızı verileri yıllar bazında karşılaştırılmış, her ilin hem Türkiye ortalamasına hem de kendi bölge ortalamasına göre konumlanışı tablo ve grafiklerle değerlendirilmiştir.

BULGULAR

BEBEK ÖLÜM HIZI (2014–2024)

TÜİK verilerine göre Türkiye’nin bebek ölüm hızı 2014–2024 döneminde **binde 11,1’den binde 9’a düşmüştür**. 2014–2019 arasında düzenli azalma görülmüş, 2021’de kısmi artış (binde 9,4), 2023’te daha belirgin bir yükselme (binde 10,1) yaşanmış; 2024 yılında ise hız yeniden **binde 9** seviyesine gerilemiştir. Genel eğilim, dönem boyunca **azalma yönündedir**.

Bölgeler incelendiğinde **Güneydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu Bölgelerinin** tüm yıllarda **Türkiye ortalamasının üzerinde** seyrettiği görülmektedir. **Orta Anadolu Bölgesi** çoğu yıl ortalamanın üzerinde, bazı yıllar ise ortalamaya yakın bir düzeydedir. **Akdeniz Bölgesi**, yıllar içinde Türkiye ortalamasına yakın seyretmekte; bazı yıllarda hafifçe üzerine çıkmakta, bazı yıllarda altına inmektedir.

Batı Anadolu, Batı Marmara, Doğu Marmara, Ege, İstanbul, Doğu Karadeniz ve Batı Karadeniz bölgeleri ise incelenen dönemde **Türkiye ortalamasının altında** yer almakta ve düşük bebek ölüm hızı seviyelerini korumaktadır.

Doğu Anadolu'nun alt bölgelerinde (Bingöl, Bitlis, Van'ın içinde yer aldığı alt bölge grupları) bebek ölüm hızı zaman zaman Türkiye ortalamasının üzerine çıksa da genel seyir **dalgalı** olup bazı yıllarda Türkiye ortalamasının altında, bazı yıllarda üzerinde gerçekleşmiştir.

BEBEK ÖLÜM HIZI İL BAZLI BULGULAR (2014–2024)

Aşağıda Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine bağlı iller, 2014–2024 dönemi boyunca **kendi bölge ortalamalarıyla karşılaştırılmış** ve yıllar içinde ortalamanın üzerinde ya da altında yer alma durumlarına göre gruplandırılmıştır. Değerlendirme yalnızca **nicel eğilimlere** dayanmaktadır.

1. BÖLGE ORTALAMASININ ÜZERİNDE SEYREDEN İLLER

2014–2024 dönemi boyunca bazı iller, çok sayıda yılda bölge ortalamasının üzerinde bebek ölüm hızı değerlerine sahiptir. Bu iller, genel olarak bölge ortalamasına kıyasla **daha yüksek hızlara sahip** illerdir.

Bölge ortalamasının üzerinde seyreden iller:

- **Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Şırnak, Hakkâri, Muş, Ağrı, Kilis, Van** (bazı yıllar yakınsa da genel eğilim üstündedir), **Bitlis, Bingöl**

Bu illerde bebek ölüm hızlarının, dönem boyunca bölge ortalamasının üzerinde yer aldığı yıllar daha yoğundur. Hızların ülke ortalamasına göre de çoğu yıl yüksek seyrettiği görülmektedir.

2. BÖLGE ORTALAMASININ ALTINDA VEYA BÖLGEYE YAKIN SEYREDEN İLLER

Bazı iller, 2014–2024 döneminin büyük bölümünde bölge ortalamasının **altında** veya bölge ortalamasına **yakın düzeyde** konumlanmıştır. Bu iller genel olarak daha düşük bebek ölüm hızı değerleri ile karakterize olmaktadır.

Bölge ortalamasının

altında veya bölge ortalamasına yakın seyreden iller:

- **Diyarbakır, Malatya, Elazığ, Erzincan, Ardahan, Iğdır, Adıyaman, Erzurum, Kars, Siirt**

Bu illerde bebek ölüm hızı yıllara göre değişiklik gösterse de genel eğilim olarak bölge ortalamasının altında seyretmiş veya bölge ortalamasına yakın değerlerde gerçekleşmiştir. Bazı yıllarda ortalamanın üzerine çıkılsa da uzun dönem eğilimi daha düşüktür.

Toplu Genel Değerlendirme

2014–2024 döneminde Doğu ve Güneydoğu Anadolu’daki iller arasında belirgin bir farklılaşma olduğu görülmektedir:

Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Şırnak ve Hakkâri gibi iller bebek ölüm hızı açısından **bölge ortalamasının üzerinde seyretme eğilimi gösteren iller** olarak öne çıkmaktadır. **Diyarbakır, Malatya, Elazığ, Erzincan ve Ardahan** ise **bölge ortalamasının altında kalan** ve daha düşük hızlara sahip iller grubunda yer almaktadır. Bu dağılım, bölgeler arası değil **aynı bölge içindeki iller arasındaki farklılığı** göstermesi açısından önem taşımaktadır.

5 YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI BULGULARI BÖLGE VE İL KARŞILAŞTIRMALI GENEL DEĞERLENDİRME

2014–2024 döneminde 5 yaş altı ölüm hızları incelendiğinde, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi illerinin büyük bölümünün hem Türkiye ortalamasının hem de bağlı bulundukları bölge ortalamasının üzerinde yer aldığı görülmektedir. Buna göre **Güneydoğu Anadolu Bölgesi** illerinden **Şanlıurfa, Gaziantep, Mardin, Şırnak, Siirt, Batman, Kilis, Adıyaman** ile **Doğu Anadolu Bölgesi** illerinden **Hakkâri, Muş, Bingöl, Bitlis, Ağrı, Kars, Iğdır, Van, Diyarbakır, Elazığ, Erzurum** pek çok yılda hem Türkiye hem bölge ortalamasının üzerinde seyretmiştir. Bu iller, bebek ölüm hızı bulgularında da benzer biçimde ortalamanın üzerinde konumlanmış olup, iki gösterge arasında paralel bir eğilim söz konusudur. Öte yandan **Dersim, Erzincan, Ardahan** gibi iller ise dönem boyunca çoğunlukla hem Türkiye hem bölge ortalamasının altında yer almış, 5 yaş altı ölüm hızları bebek ölüm hızlarıyla uyumlu biçimde daha düşük düzeylerde seyretmiştir. **Genel olarak değerlendirildiğinde, beş yaş altı ölüm hızlarının dağılımı bebek ölüm hızı eğilimleriyle büyük ölçüde paralellik göstermekte;** Türkiye ortalamasının üzerinde seyreden illerin büyük çoğunluğunun aynı zamanda bölgesel ortalamalarının da üzerinde konumlandığı, ortalamanın altında kalan illerin ise her iki göstergede de benzer şekilde düşük değerler sergilediği görülmektedir.

III. BÖLÜM: SAĞLIK HİZMETLERİNE ERİŞİM BULGULARI

Bin Kişi Başına Düşen Toplam Hekim Sayısı (2014–2023)

TÜİK verilerine göre Türkiye’de bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı 2014 yılında **1,7** iken 2023 yılında **2,4** seviyesine yükselmiştir. On yıllık dönemde hekim sayısındaki artış Türkiye genelinde düzenli bir iyileşmeye işaret etmektedir. Ancak bölgeler ve iller arasında belirgin farklılaşmalar bulunmaktadır.

Türkiye Ortalamasının Altında Kalan İller

Doğu ve Güneydoğu Anadolu’ya bağlı birçok il, incelenen dönem boyunca Türkiye ortalamasının altında seyretmiştir. Özellikle **Ağrı, Batman, Bingöl, Bitlis, Hakkâri, Iğdır, Mardin, Muş,**

Şanlıurfa, Siirt, Şırnak, Van ve kısmen **Adıyaman** ile **Kars**, dönem boyunca ortalamanın altında kalan iller arasında yer almaktadır. Bu illerin büyük bölümünde hekim sayıları yıllar içinde artış gösterse de Türkiye ortalamasıyla aradaki fark korunmuştur. Aynı illerin büyük kısmının bebek ve beş yaş altı ölüm hızlarında da Türkiye ortalamasının üzerinde yer aldığı görülmektedir; bu durum sadece eşzamanlılık olarak not edilmiştir.

Türkiye Ortalamasına Yakın veya Üstünde Seyreden İller

Bölgedeki bazı iller ise hekim sayısı açısından Türkiye ortalamasına yakın değerler göstermiştir.

Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Kilis, Malatya, Dersim bu grupta yer almakta; özellikle **Elazığ, Erzurum, Erzincan, Malatya ve Dersim** birçok yılda Türkiye ortalamasının üzerinde değerlere ulaşmaktadır. Bu illerin bebek ve beş yaş altı ölüm hızları incelendiğinde, hekim sayısının **Türkiye ortalamasına yakın veya üzerinde olduğu yıllarda ölüm hızlarının da görece daha düşük seyrettiği** görülmektedir.

Veriler sonucunda, Bölge illeri arasında hekim sayısının yükseldiği, ancak **Türkiye ortalamasıyla farkın korunduğu** görülmektedir. **Türkiye ortalamasının belirgin biçimde altında kalan illerin büyük bölümü Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da yoğunlaşmaktadır. Bu tablo, bebek ve beş yaş altı ölüm hızlarının yüksek seyrettiği illerle kısmen paralellik göstermektedir**; ancak bu rapor yalnızca nicel tespitlere dayanmakta olup neden-sonuç ilişkisine dair herhangi bir çıkarım yapılmamıştır.

IV. BÖLÜM: SONUÇ

2014–2024 dönemine ilişkin TÜİK verilerinin değerlendirilmesi sonucunda, Türkiye’de bebek ve beş yaş altı ölüm hızlarında genel olarak azalma yönünde bir eğilim bulunduğu, ancak bölgesel ve il düzeyinde belirgin farklılıklar olduğu görülmektedir. Güneydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu Bölgeleri on yıllık dönem boyunca Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiş; Batı Anadolu, Batı Marmara, Doğu Marmara, Ege ve İstanbul ise çoğunlukla Türkiye ortalamasının altında konumlanmıştır. Bu dağılım, bölgesel düzeydeki sosyo-demografik farklılıkların ölüm hızı göstergelerine yansıdığını ortaya koymaktadır.

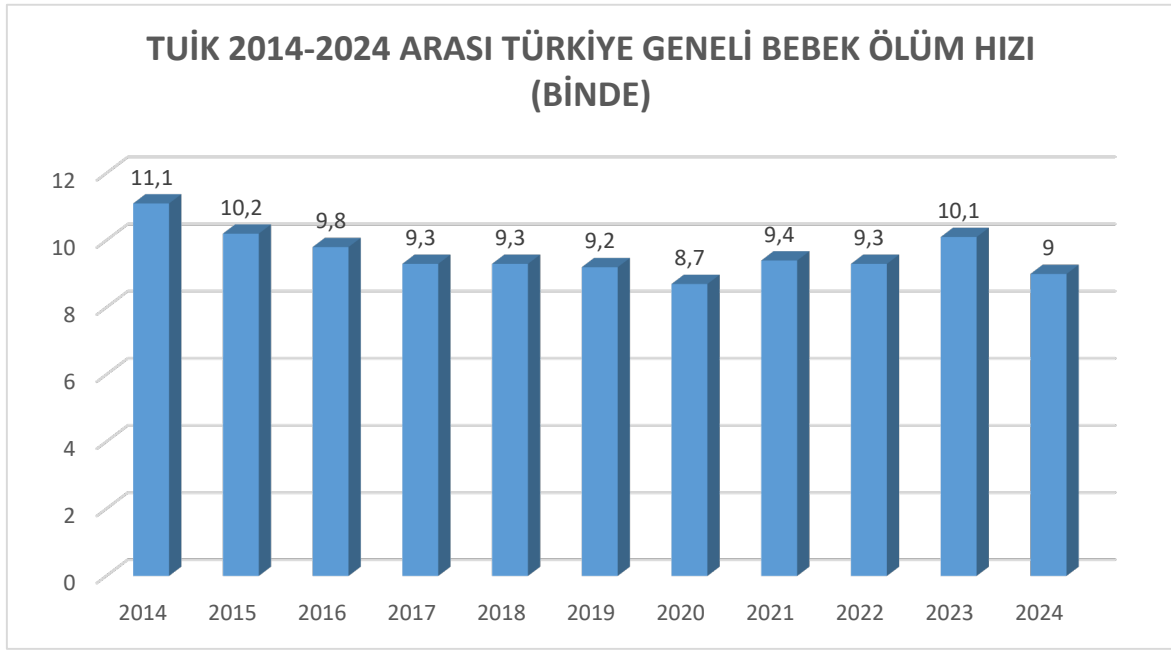
İl bazında bakıldığında, **Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Şırnak, Hakkâri, Muş, Ağrı ve Kilis gibi iller hem bebek hem beş yaş altı ölüm hızlarında bölge ortalamalarının üzerinde seyretme eğilimi göstermiştir.** Diyarbakır, Malatya, Elazığ, Erzincan, Ardahan ve Dersim gibi iller ise dönem boyunca çoğunlukla bölge ortalamalarının altında veya ortalamaya yakın düzeylerde konumlanmıştır. **Beş yaş altı ölüm hızlarının dağılımı, bebek ölüm hızı bulguları ile büyük ölçüde paralellik göstermekte**; yüksek hızlara sahip iller çoğu göstergede benzer bir konumlanış sergilemektedir.

Sağlık hizmetlerine erişim kapsamında değerlendirilen bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı göstergesinde ise Türkiye genelinde artış olduğu, ancak doğu ve güneydoğu illerinin büyük bölümünün bu dönemde dahi Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmüştür. Hekim sayısının ortalamanın altında seyrettiği illerin önemli bir kısmında bebek ve beş yaş altı ölüm hızlarının da görece yüksek gerçekleştiği görülmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Türkiye’de bebek ve beş yaş altı ölüm hızlarında uzun vadeli bir iyileşme eğilimi olmasına rağmen, bölgesel ve il düzeyindeki farklılaşmaların sürdüğü, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinin her üç göstergede de Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiği görülmektedir. Çalışmanın bulguları, bölgesel eşitsizliklerin izlenmesi açısından önemli bir veri seti sunmakta ve mevcut durumun nicel bir görünümünü ortaya koymaktadır.

Çalışmanın detayları ve veriler rapordadır.

II. BÖLÜM: TÜRKİYE GENELİ BEBEK ÖLÜM HIZI VERİLERİ

TÜİK verilerine göre Türkiye’de bebek ölüm hızı 2014 yılında binde 11,1 iken, 2015’te binde 10,2’ye, 2016’da 9,8’e, 2017’de 9,3’e, 2018’de 9,3’e, 2019’da 9,2’ye, 2020’de 8,7’ye düşmüştür. 2021’de oran yeniden binde 9,4’e yükselmiş, 2022’de 9,3 olarak gerçekleşmiş, 2023 yılında binde 10,1’e çıkmış, 2024’te ise binde 9’a gerilemiştir.

II. I.BÖLGELERE GÖRE YIL BAZLI BEBEK ÖLÜM HIZI VERİLERİ

2014-2024 ARASI BEBEK ÖLÜM HIZI (BİNDE)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Akdeniz	11,5	10,1	10	9,2	9	8,9	8,3	8,9	9,1	12,4	9,5
Batı Anadolu	8,1	8	7,6	8	8,1	7,7	7,3	7,7	7,5	8,6	7,3
Batı Karadeniz	10,1	8,3	8,3	7,4	8,7	7,7	6,6	6,9	8	8,6	8,2
Batı Marmara	8,2	7,1	6,5	7,5	6,7	7,4	6,9	6,6	6	7,4	6,8
Doğu Karadeniz	9,3	7,9	7,2	9,1	7,3	6,1	6,9	7,7	8,3	7,3	6
Doğu Marmara	8,7	7,8	8	7,2	7,7	7	7	7,5	6,5	6,8	6,8
Ege	8,9	8,8	8,5	7,8	8,3	8,1	6,8	8,2	8,5	7,8	6,9
Güneydoğu Anadolu	16,4	14,9	14,3	13,3	13,4	13,5	13,1	14	13,8	15,5	13,6
İstanbul	8,9	8,2	8	7,6	7,5	7,4	6,7	6,9	7	7,3	6,7
Kuzeydoğu Anadolu	13	13,4	12,4	11,5	10,4	10,4	10,3	11,4	9,8	9,8	10,1
Orta Anadolu	10	10,2	8,5	8,7	9,1	10,5	9,3	9,5	11	9,7	9,9
Ortadoğu Anadolu	14,6	14,2	13,5	12,5	11,1	11,9	11,6	12	11,1	12,1	11,5

2014–2024 döneminde Türkiye ortalamasının tüm yıllarda üzerinde seyreden bölgeler Güneydoğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu ve Ortadoğu Anadolu bölgeleridir. Bu üç bölge, dönem boyunca istisnasız her yılda ülke genelindeki bebek ölüm hızının üzerinde değerler göstermiştir. Akdeniz Bölgesi ise 2014, 2016, 2023 ve 2024 yıllarında belirgin bir artışla ortalamanın üzerine çıkmış olup diğer yıllarda Türkiye ortalamasına yakın veya altında seyretmiştir. Bunun dışında Batı Anadolu, Batı Karadeniz, Batı Marmara, Doğu Karadeniz, Doğu Marmara, Ege, İstanbul ve Orta Anadolu bölgeleri 2014–2024 yılları arasında hiçbir yıl Türkiye ortalamasının üzerine sürekli şekilde çıkmamış, çoğu yıl ortalamanın altında seyretmiştir.

II. II. KÜRT İLLERİ 2010-2024 YILLARI ARASI TÜİK BEBEK ÖLÜM HIZI

2014-2024 YILLARI ARASI TÜİK BEBEK ÖLÜM HIZI (BİNDE)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Adıyaman	12,1	11,2	13,2	11,1	10,7	11,4	9,8	12,2	10,8	23,3	8,3
Ağrı	14,4	15,3	14,3	13,1	12	11,2	10,8	13,9	10,4	11,4	11,6
Ardahan	10,4	9,1	10,7	9,9	6,8	12,4	10,1	5,7	5,6	11,6	5,3
Batman	15,8	13,2	12,7	11,7	10,6	10,7	12,3	11	11,6	9,4	10,6
Bingöl	14,3	12,8	18,3	12,4	9,6	9	8,8	12,2	11,6	13,1	10,2
Bitlis	14,2	15,3	12,4	14,3	9,8	13,5	14,3	13,2	13,2	12,2	14,3
Diyarbakır	14	11,4	10,7	9,8	10	8,6	9	10,4	10	12,1	10,2
Elazığ	11,3	11,3	12,2	11,1	9,1	10,1	11,7	9,1	10,3	12	8,6
Erzincan	8,7	6,8	6,8	8,3	7,3	7,7	7,6	6,9	6,4	5,8	6,3
Erzurum	13	13,6	12,6	12,8	10,2	10,2	10,2	11,4	9,6	7,7	9,3
Gaziantep	17,5	15,5	13,9	13,1	15,6	17	14,2	15,8	16,3	18	16,7
Hakkâri	15,5	13,5	15,3	16,8	13,1	13,9	14	16	13,8	11,5	12,6
Iğdır	13,6	10,2	10,6	9,2	9,4	8,4	8,9	10,6	9,8	12,5	13,2
Kars	11,9	14,8	12,8	8,1	10,8	11	12,9	11,1	12,5	13,2	10,4
Kilis	24,5	18	13,6	17,6	13,9	13,5	11,8	11,8	10,8	14,9	14,2
Malatya	12,9	10,2	10,6	9,3	10,4	10,6	8,6	8,7	7	11,6	9,8
Mardin	16,2	12,5	13,4	13,5	14,8	11,1	14,8	13,4	11,3	12,3	11,9
Muş	13,3	15,4	15	14,7	12,8	12,4	12,1	13,1	13,9	14	15,1
Şanlıurfa	17,9	18,4	17,6	16,3	14,3	16,2	14,5	16,1	16,7	18	16,2
Siirt	15,6	15	14,2	12,9	14,1	13,8	12,3	15,5	17	11,7	11,7
Şırnak	17,3	15,8	16	13,1	15,1	12,5	16,6	14,4	11,3	12,4	11,3
Dersim	11,7	9,3	3,1	10,7	5	8,7	8,6	13,5	10,8	7,6	5,2
Van	16,8	16,4	13,9	12,1	11,9	12,7	12	12,4	10,5	11,6	11,2

Tablodaki değerlere göre hiçbir yılda Türkiye ortalamasının altına düşmeyen, yani 11 yıl boyunca sürekli olarak daha yüksek bebek ölüm hızına sahip olan iller şunlardır:

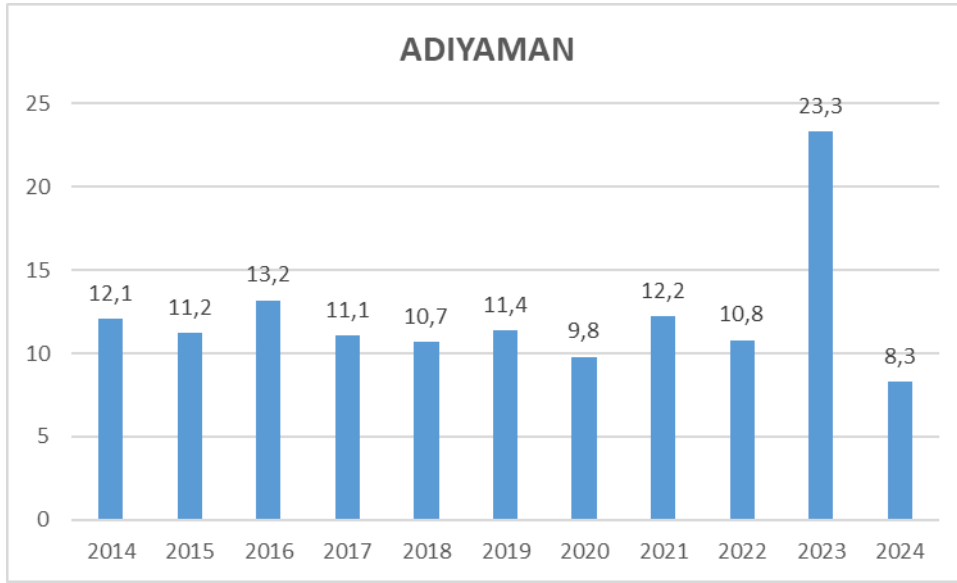
• Gaziantep • Hakkâri • Kilis • Mardin • Muş • Şanlıurfa • Şırnak

Bu iller Türkiye ortalamasını 2014–2024 arasında her yıl aşmış, yapısal bölgesel eşitsizliklerin en yoğun olduğu Güneydoğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu ekseninde kümelenmiştir.

Bulundukları bölgenin genel eğiliminin üzerinde bir bebek ölüm hızı profili göstermekte olan iller ise şunlardır;

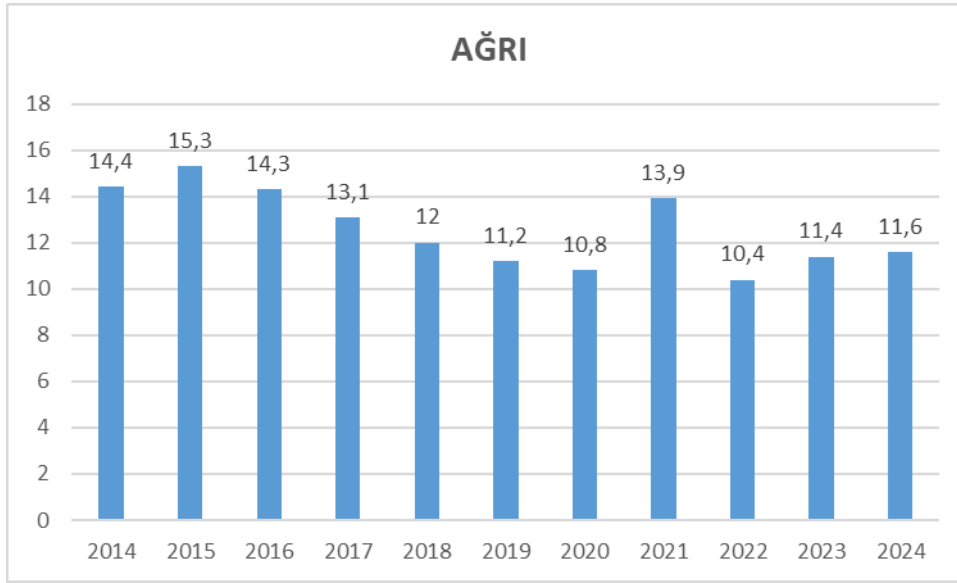
• Bingöl • Bitlis • Gaziantep • Hakkâri • Kilis • Mardin • Muş • Şanlıurfa • Siirt • Şırnak • Van

Böylece bölgesel olarak Güneydoğu ve Kuzeydoğu kuşağında daha yoğun, Doğu Anadolu'nun orta bölgesinde dağınık bir şekilde belirginleşen bir yüksek-risk alanı ortaya çıkmaktadır.

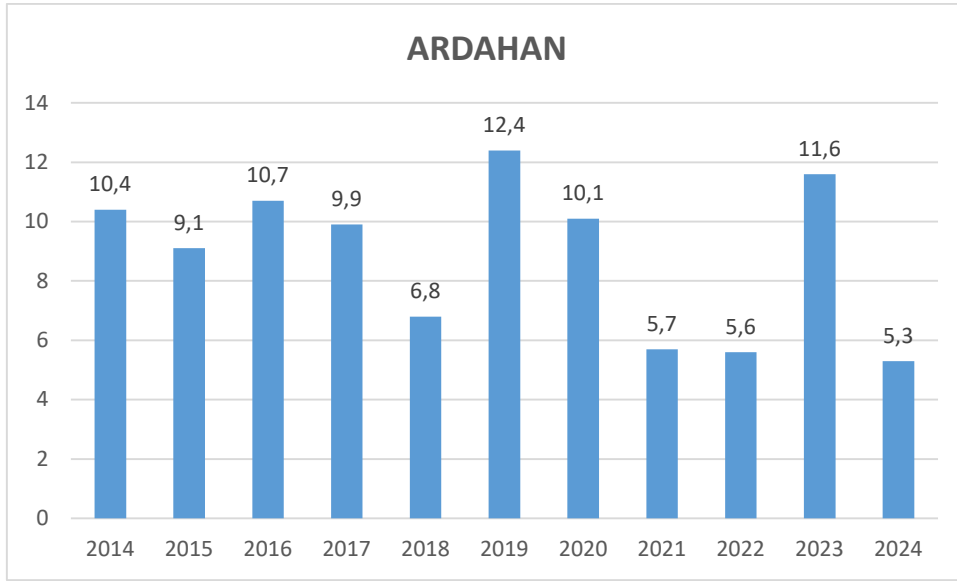
ADİYAMAN

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Adıyaman, Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar açısından incelendiğinde; ilin bebek ölüm hızı 2014 (12,1), 2015 (11,2), 2016 (13,2), 2017 (11,1), 2018 (10,7), 2019 (11,4), 2021 (12,2), 2022 (10,8) ve 2023 (23,3) yıllarında ülke ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. Buna karşılık yalnızca 2020 (9,8) ve 2024 (8,3) yıllarında Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Adıyaman, Güneydoğu Anadolu ortalamasının üzerinde olduğu yıllar açısından incelendiğinde; ilin bebek ölüm hızı 2023 (23,3) yılında Güneydoğu Anadolu ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

AĞRI

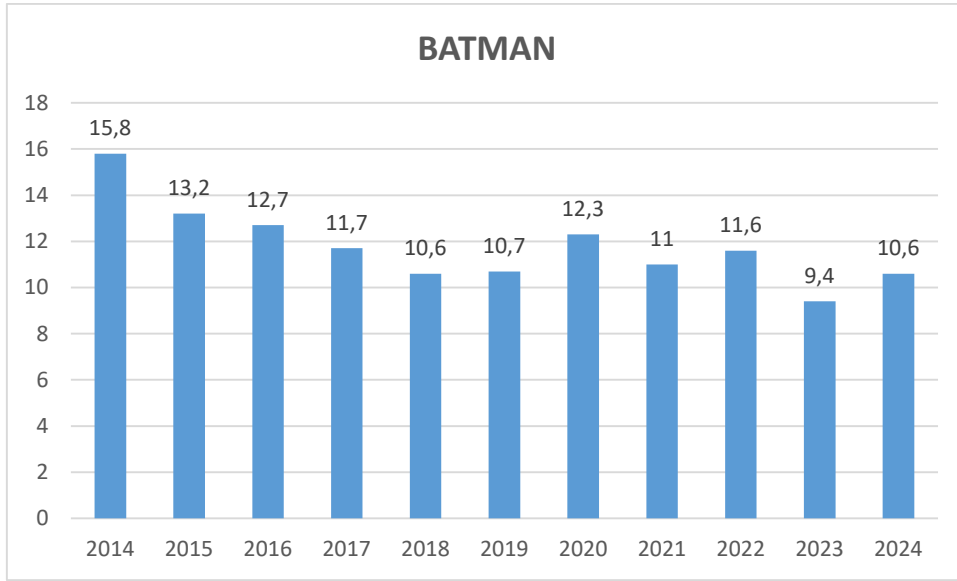
TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Ağrı, Kuzeydoğu Anadolu ortalamasının üzerinde olduğu yıllar bakımından incelendiğinde; ilin bebek ölüm hızı 2014 (14,4), 2015 (15,3), 2016 (14,3), 2017 (13,1), 2018 (12,0), 2019 (11,2), 2020 (10,8), 2021 (13,9), 2022 (10,4), 2023 (11,4) ve 2024 (11,6) yıllarında Kuzeydoğu Anadolu ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde **Ağrı'nın bebek ölüm hızının Türkiye ve Kuzeydoğu Anadolu ortalamasının altında kaldığı yıl bulunmamaktadır.**

ARDAHAN

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Ardahan'ın Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiği yıllar; 2014 (10,4), 2016 (10,7), 2017 (9,9), 2019 (12,4), 2020 (10,1), 2023 (11,6) yıllarıdır. Ardahan, 2015 (9,1), 2018 (6,8), 2021 (5,7), 2022 (5,6) ve 2024 (5,3) yıllarında ise Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

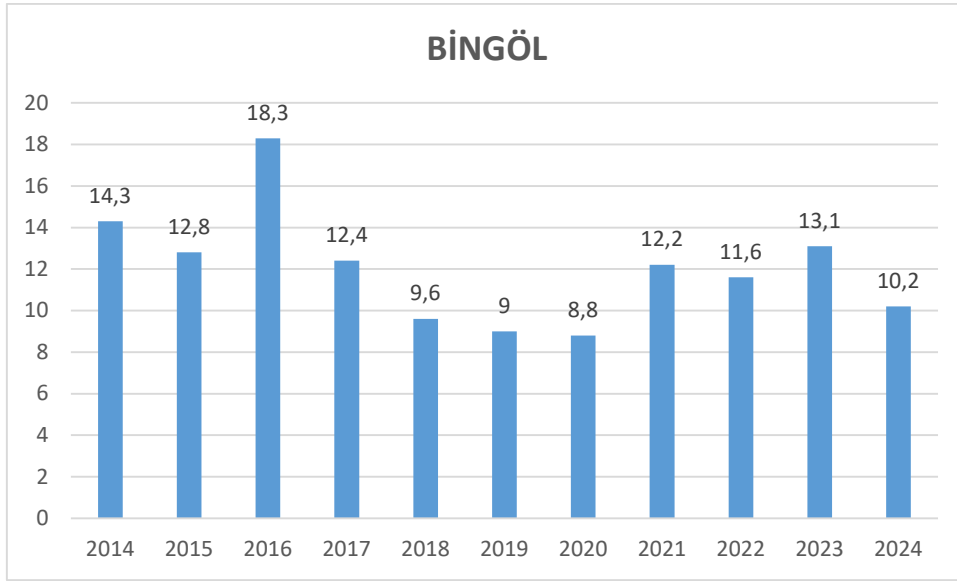
TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Ardahan, Kuzeydoğu Anadolu ortalamasının üzerinde olduğu yıllar açısından incelendiğinde; ilin bebek ölüm hızı 2019 (12,4), ve 2023 (11,6) yıllarında Güneydoğu Anadolu ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir.

BATMAN

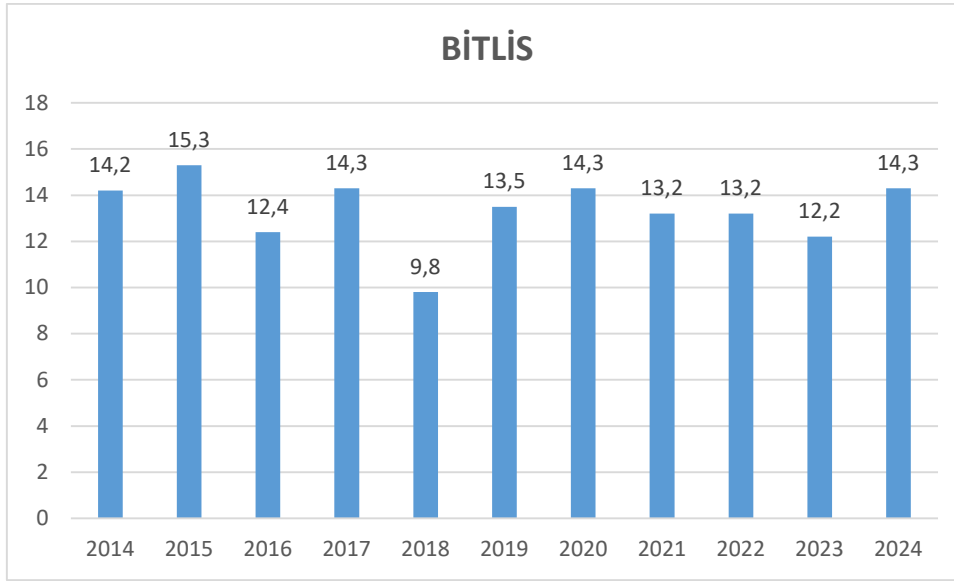
TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Batman'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (15,8), 2015 (13,2), 2016 (12,7), 2017 (11,7), 2018 (10,6), 2019 (10,7), 2020 (12,3), 2021 (11,0) ve 2022 (11,6) yıllarıdır. Buna karşılık Batman, 2023 (9,4) ve 2024 (10,6) yıllarında Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Batman'ın bulunduğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi ortalamasının üzerinde seyrettiği yıl bulunmamaktadır.

BİNGÖL

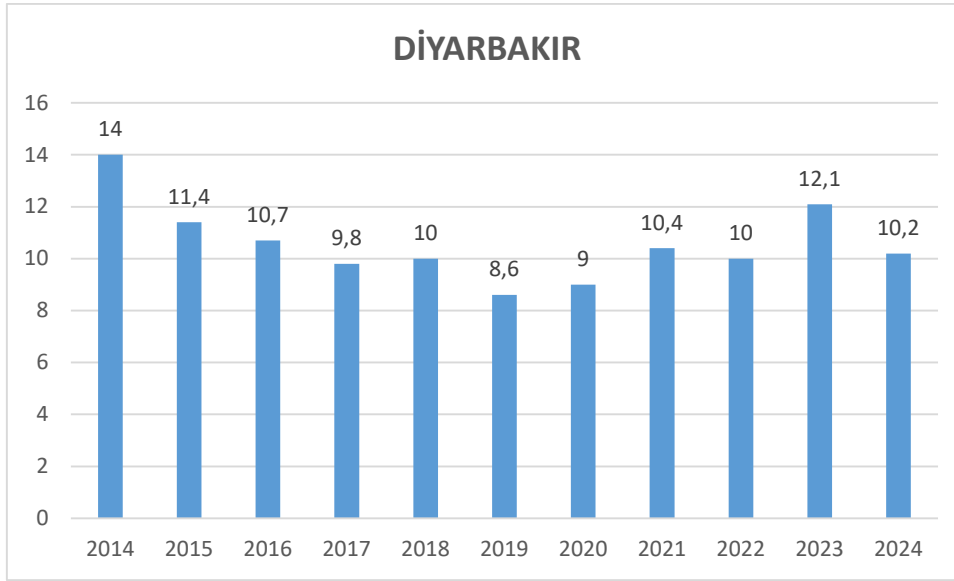
TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Bingöl'ün Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (14,3), 2015 (12,8), 2016 (18,3), 2017 (12,4), 2021 (12,2), 2022 (11,6), 2023 (13,1) ve 2024 (10,2) yıllarıdır. Buna karşın Bingöl, 2018 (9,6), 2019 (9,0) ve 2020 (8,8) yıllarında Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Bingöl'ün Ortadoğu Anadolu ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2016 (18,3), 2023 (13,1) yıllarıdır.

BİTLİS

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Bitlis, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin bebek ölüm hızı, 2015 (15,3), 2017 (14,3), 2019 (13,5), 2020 (14,3), 2021 (13,2), 2022 (13,2), 2023 (12,2) ve 2024 (14,3) yıllarında Ortadoğu Anadolu ortalamasından yüksek gerçekleşmiştir. 2014 (14,2), 2016 (12,4), 2018 (9,8) yıllarında ise Ortadoğu Anadolu bölgesi ortalamasının altında kalmıştır.

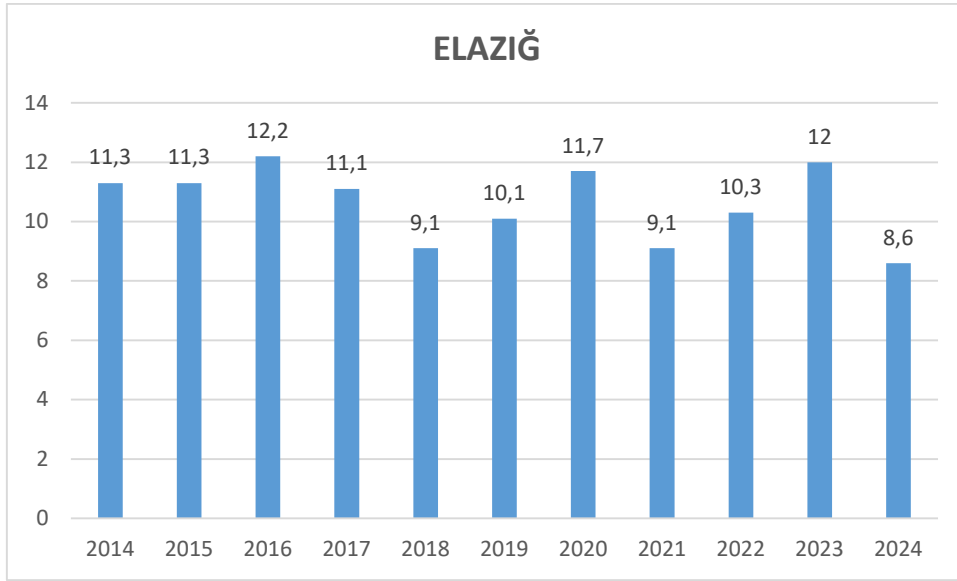
DİYARBAKIR

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Diyarbakır'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (14,0), 2015 (11,4), 2016 (10,7), 2017 (9,8), 2018 (10,0), 2021 (10,4), 2022 (10,0), 2023 (12,1) ve 2024 (10,2) yıllarıdır. Buna karşılık Diyarbakır, 2019 (8,6) ve 2020 (9,0) yıllarında Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

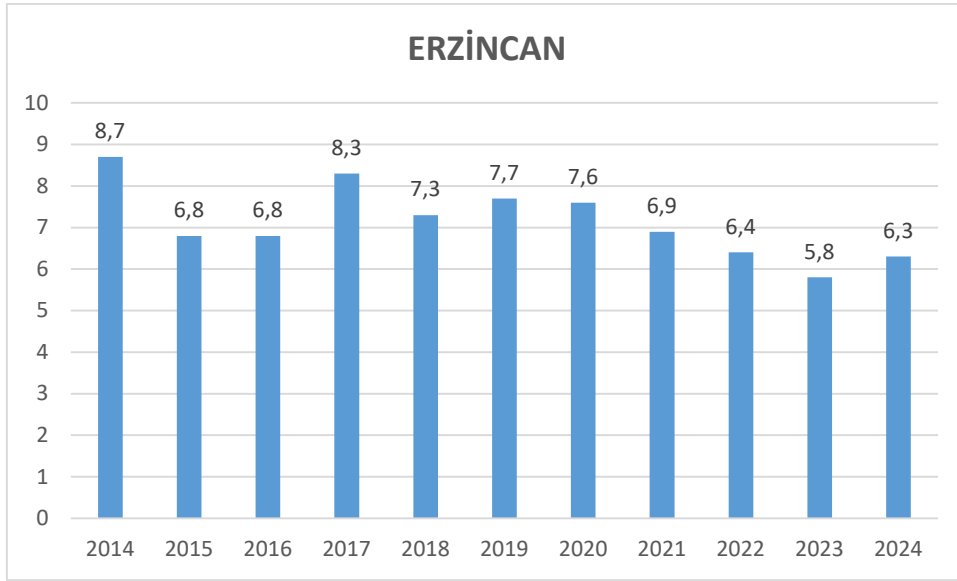
Diyarbakır'ın bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesinin ortalamasından yüksek olduğu yıl bulunmamaktadır.

ELAZIĞ

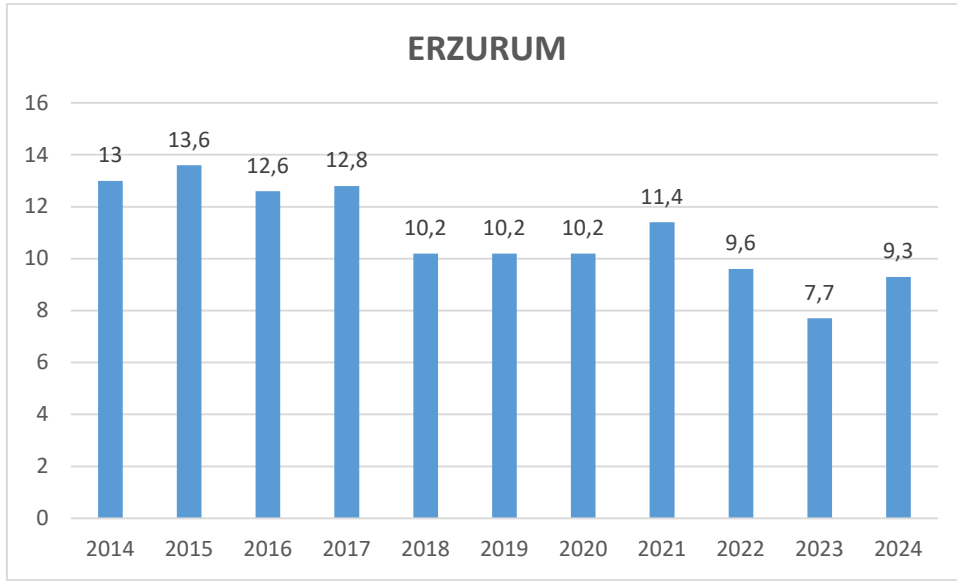
TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Elazığ'ın Türkiye **ortalamasının üzerinde** olduğu yıllar; 2014 (11,3), 2015 (11,3), 2016 (12,2), 2017 (11,1), 2019 (10,1), 2020 (11,7), 2022 (10,3) ve 2023 (12,0) yıllarıdır. Elazığ, 2018 (9,1), 2021 (9,1) ve 2024 (8,6) yıllarında ise Türkiye **ortalamasının altında kalmıştır**.

Aynı zamanda Elazığ bulunduğu Ortadoğu Anadolu bölgesinde 2020 (11,7) yılında ortalamanın **üstünde kalmıştır**.

ERZİNCAN

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Erzincan'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu tek yıl 2014 (8,7) olmuştur. İlin bebek ölüm hızı 2015 (6,8), 2016 (6,8), 2017 (8,3), 2018 (7,3), 2019 (7,7), 2020 (7,6), 2021 (6,9), 2022 (6,4), 2023 (5,8) ve 2024 (6,3) yıllarında ise Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

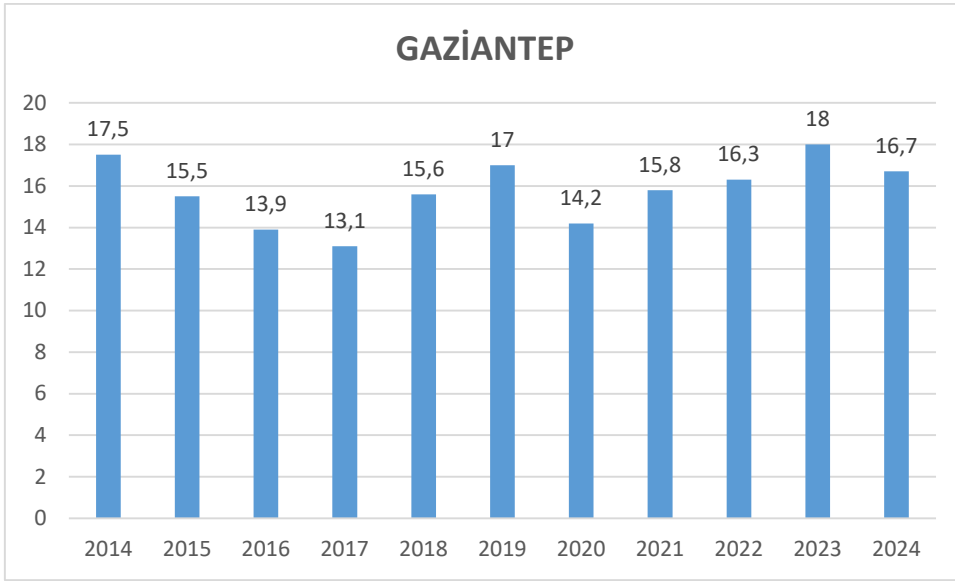
Erzincan bulunduğu Kuzeydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının hep altında seyretmiştir.

ERZURUM

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Erzurum'un Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (13,0), 2015 (13,6), 2016 (12,6), 2017 (12,8), 2018 (10,2), 2019 (10,2), 2020 (10,2), 2021 (11,4) ve 2022 (9,6) yıllarıdır. Erzurum, yalnızca 2023 (7,7) ve 2024 (9,3) yıllarında Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Aynı zamanda Erzurum, içinde bulunduğu Kuzeydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının 2014 (13,0), 2015 (13,6), 2016 (12,6), ve 2021 (11,4) yıllarında üstünde seyretmiştir.

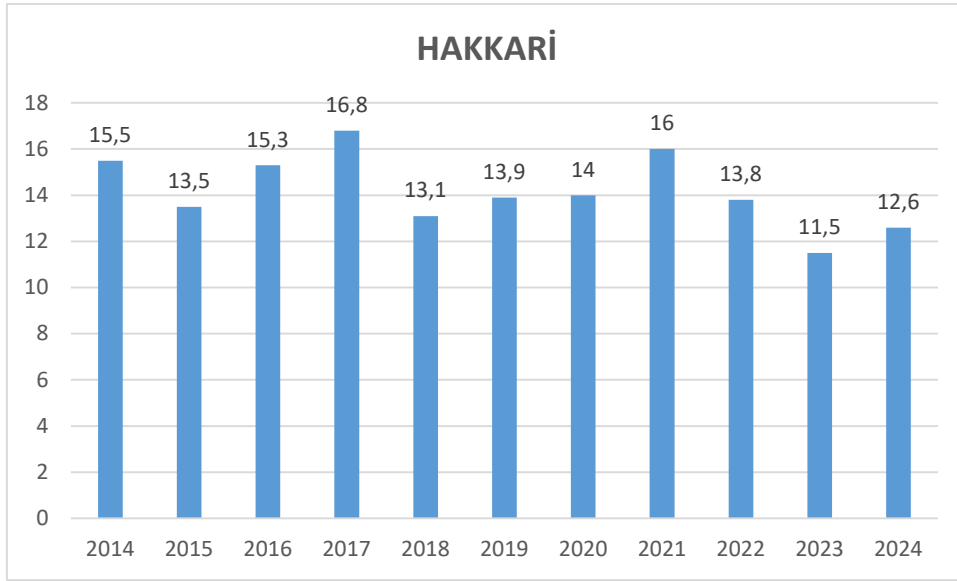
GAZİANTEP

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Gaziantep, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin bebek ölüm hızı 2014 (17,5), 2015 (15,5), 2016 (13,9), 2017 (13,1), 2018 (15,6), 2019 (17,0), 2020 (14,2), 2021 (15,8), 2022 (16,3), 2023 (18,0) ve 2024 (16,7) yıllarında ülke ortalamasından yüksek gerçekleşmiştir. Bu dönemde Gaziantep'in ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

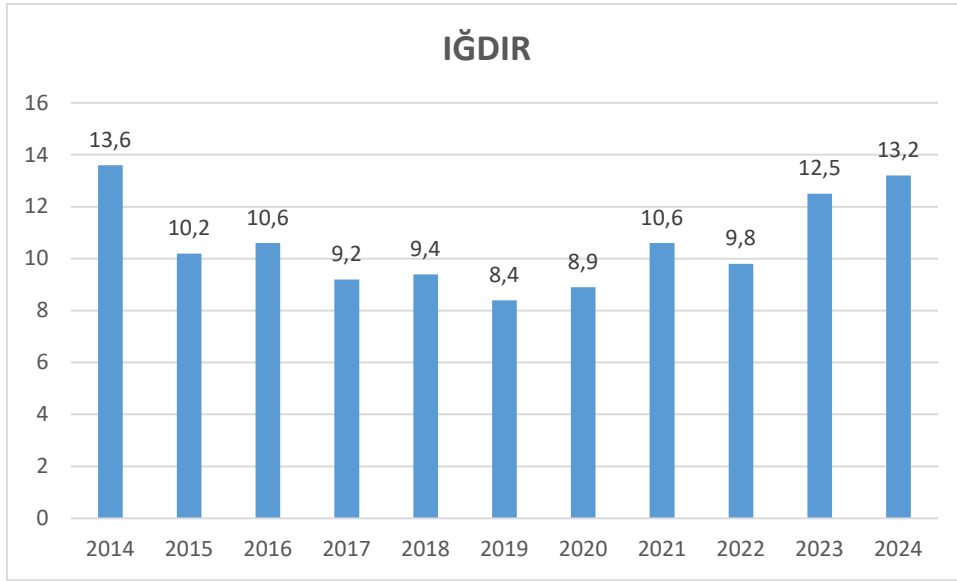
Gaziantep 2014 (17,5), 2015 (15,5), (13,1), 2018 (15,6), 2019 (17,0), 2020 (14,2), 2021 (15,8), 2022 (16,3), 2023 (18,0) ve 2024 (16,7) yıllarında Güneydoğu Anadolu bölgesinin üstünde seyretmiştir. Yalnızca 2016 (13,9) ve 2017 (13,1) yılında bölgesinin altında kalmıştır.

HAKKARİ

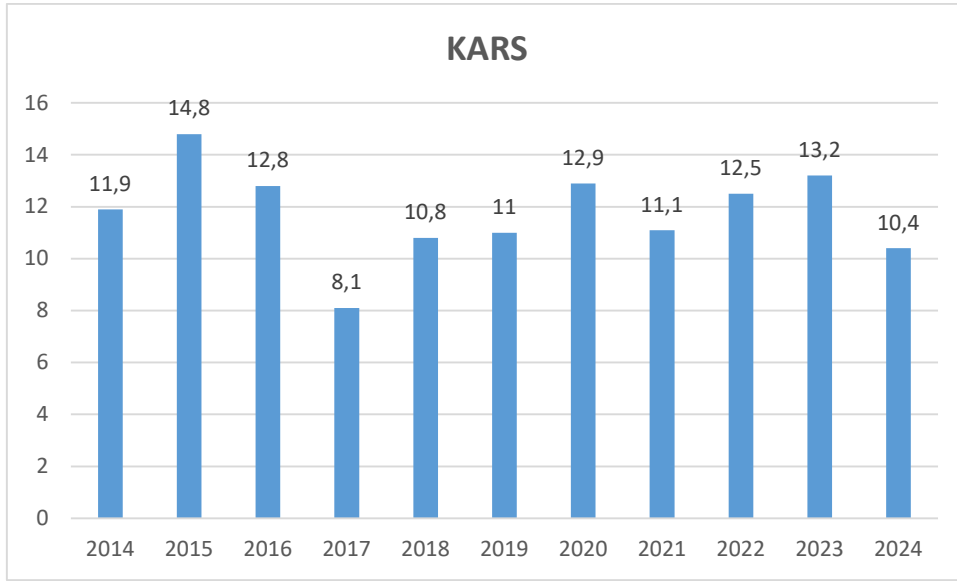
TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Hakkâri, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin bebek ölüm hızı 2014 (15,5), 2015 (13,5), 2016 (15,3), 2017 (16,8), 2018 (13,1), 2019 (13,9), 2020 (14,0), 2021 (16,0), 2022 (13,8), 2023 (11,5) ve 2024 (12,6) yıllarında ülke ortalamasından yüksek gerçekleşmiştir. Bu dönemde Hakkâri'nin ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Hakkâri; 2014 (15,5), 2016 (15,3), 2017 (16,8), 2018 (13,1), 2019 (13,9), 2020 (14,0), 2021 (16,0), 2022 (13,8), ve 2024 (12,6) yıllarında Ortadoğu Anadolu bölgesinin üstünde seyretmiştir.

İĞDIR

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Iğdır'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (13,6), 2016 (10,6), 2021 (10,6), 2023 (12,5) ve 2024 (13,2) yıllarıdır. İlin bebek ölüm hızı 2015 (10,2), 2017 (9,2), 2018 (9,4), 2019 (8,4), 2020 (8,9) ve 2022 (9,8) yıllarında ise Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

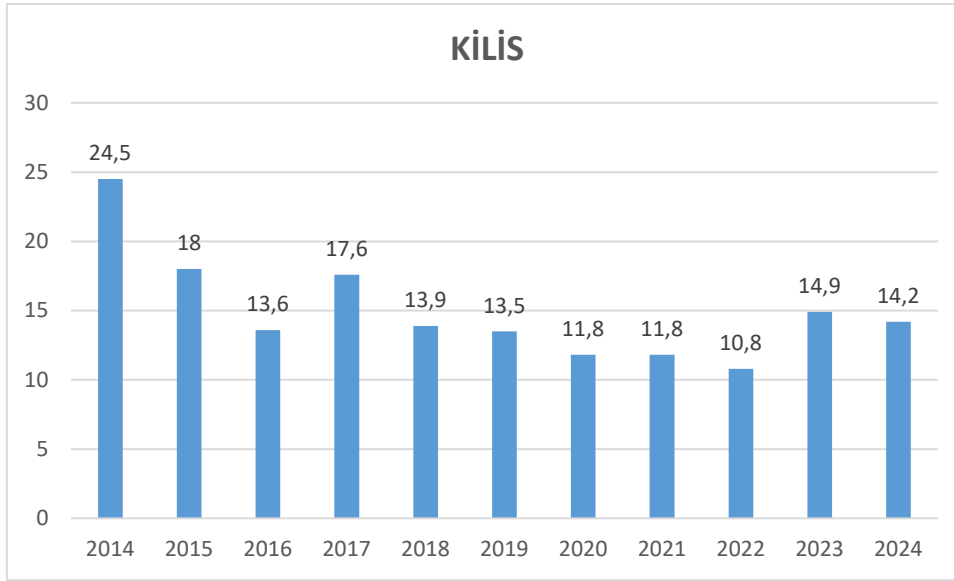
Iğdır 2014 (13,6), 2023 (12,5) ve 2024 (13,2) yıllarında Kuzeydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üstündedir.

KARS

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Kars'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (11,9), 2015 (14,8), 2016 (12,8), 2018 (10,8), 2019 (11,0), 2020 (12,9), 2021 (11,1), 2022 (12,5), 2023 (13,2) ve 2024 (10,4) yıllarıdır. Kars yalnızca 2017 yılında (8,1) Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Kars 2015 (14,8), 2016 (12,8), 2018 (10,8), 2019 (11,0), 2022 (12,5), 2023 (13,2) ve 2024 (10,4) yıllarında Kuzeydoğu Anadolu ortalamasının üstünde seyretmiştir.

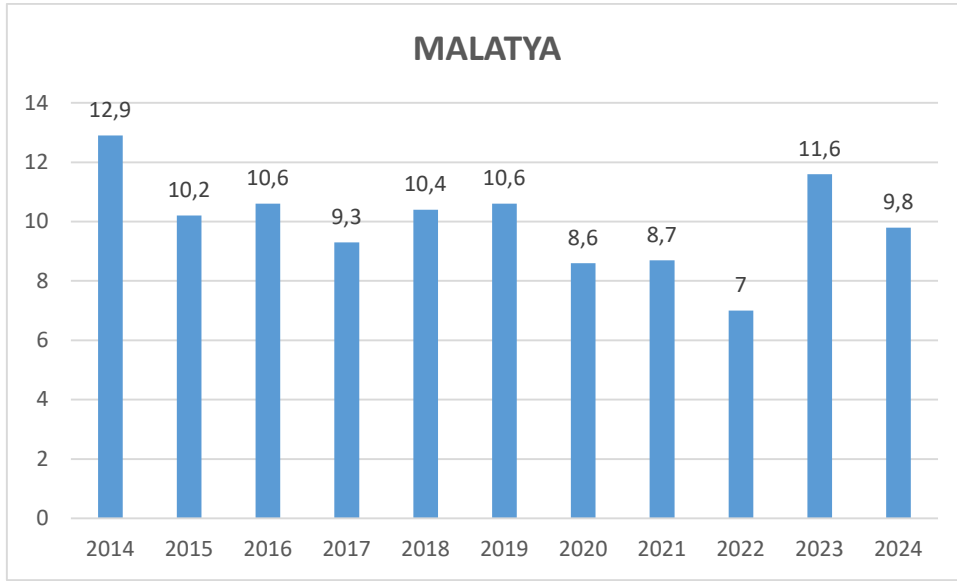
KİLİS

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Kilis, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin bebek ölüm hızı 2014 (24,5), 2015 (18,0), 2016 (13,6), 2017 (17,6), 2018 (13,9), 2019 (13,5), 2020 (11,8), 2021 (11,8), 2022 (10,8), 2023 (14,9) ve 2024 (14,2) yıllarında ülke ortalamasından yüksek gerçekleşmiştir. Bu dönemde Kilis'in ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Kilis'te bebek ölüm hızı 2014 (24,5), 2015 (18,0), 2016 (13,6), 2017 (17,6), 2018 (13,9), 2019 (13,5), 2020 (11,8), ve 2024 (14,2) yıllarında Güneydoğu Anadolu ortalamasından yüksek gerçekleşmiştir

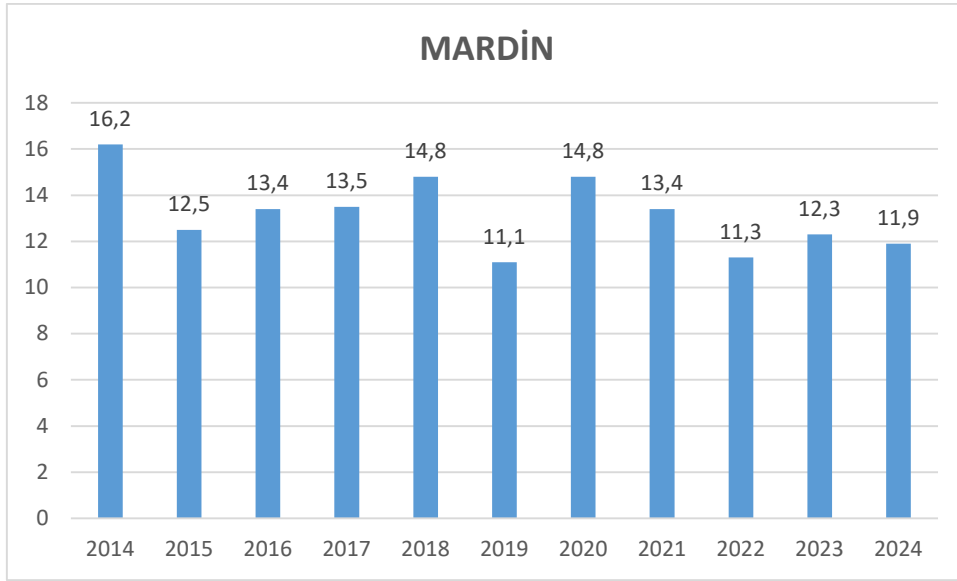
MALATYA

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Malatya'nın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (12,9), 2016 (10,6), 2018 (10,4), 2019 (10,6) ve 2023 (11,6) yıllarıdır. Malatya, 2015 (10,2), 2017 (9,3), 2020 (8,6), 2021 (8,7), 2022 (7,0) ve 2024 (9,8) yıllarında ise Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Malatya bu aralıkta her zaman Ortadoğu Anadolu bölgesinin ortalamasının altında kalmıştır.

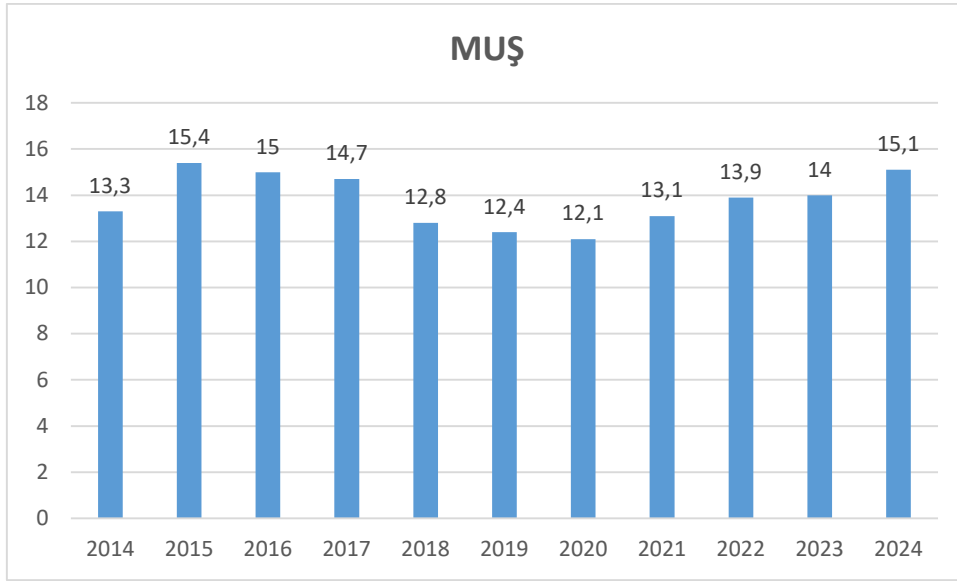
MARDİN

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Mardin'in Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (16,2), 2015 (12,5), 2016 (13,4), 2017 (13,5), 2018 (14,8), 2019 (11,1), 2020 (14,8), 2021 (13,4), 2022 (11,3), 2023 (12,3) ve 2024 (11,9) yıllarıdır. Bu dönemde Mardin'in ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Mardin 2017 (13,5), 2018 (14,8) ve 2020 (14,8), yıllarında bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesinin üstünde seyretmiştir.

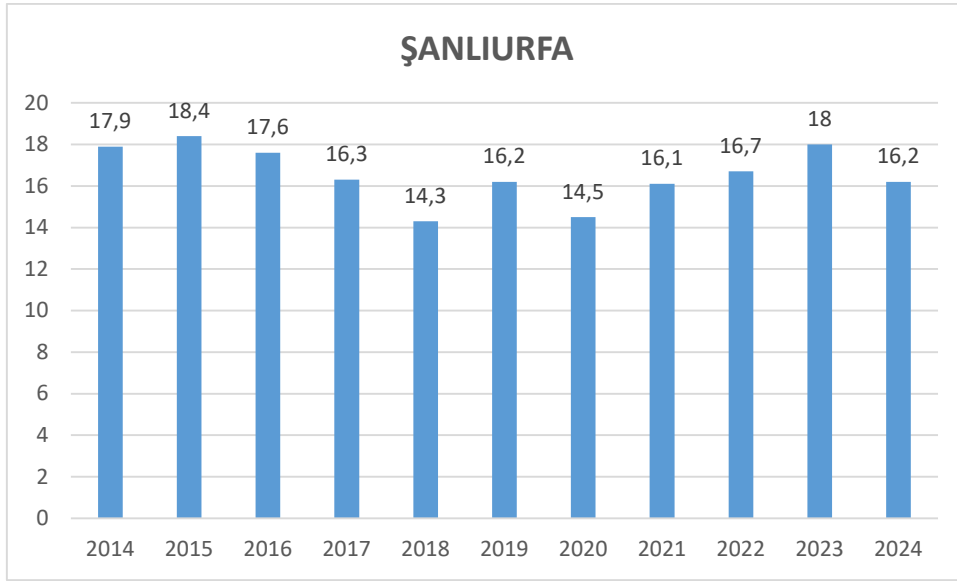
MUŞ

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Muş, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin bebek ölüm hızı 2014 (13,3), 2015 (15,4), 2016 (15,0), 2017 (14,7), 2018 (12,8), 2019 (12,4), 2020 (12,1), 2021 (13,1), 2022 (13,9), 2023 (14,0) ve 2024 (15,1) yıllarında ülke ortalamasından yüksek gerçekleşmiştir. Bu dönemde Muş'un ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Muş 2014 (13,3) yılı dışında bütün yıllarda bulunduğu Ortadoğu Anadolu bölgesi ortalamasını üstünde seyretmiştir.

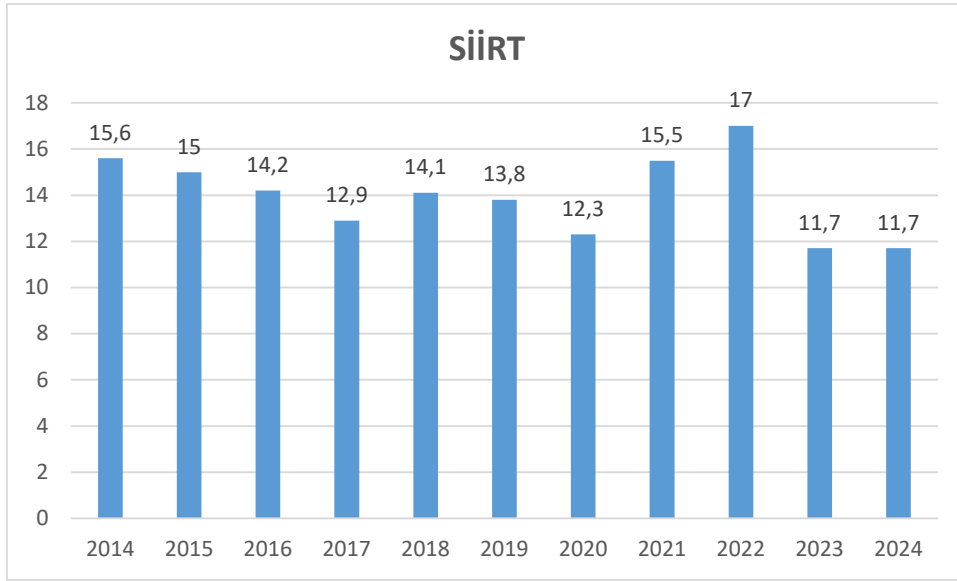
ŞANLIURFA

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Şanlıurfa, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin bebek ölüm hızı 2014 (17,9), 2015 (18,4), 2016 (17,6), 2017 (16,3), 2018 (14,3), 2019 (16,2), 2020 (14,5), 2021 (16,1), 2022 (16,7), 2023 (18,0) ve 2024 (16,2) yıllarında ülke ortalamasından yüksek gerçekleşmiştir. Bu dönemde Şanlıurfa'nın ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Şanlıurfa bu aralıkta bütün yıllarda bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesinin üstünde seyretmiştir.

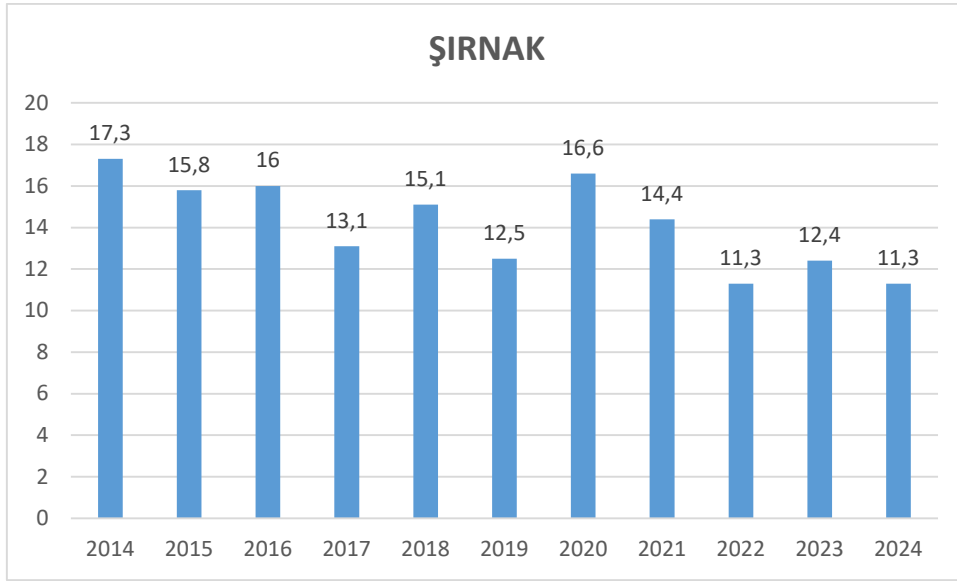
Siirt

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Siirt'in Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (15,6), 2015 (15,0), 2016 (14,2), 2017 (12,9), 2018 (14,1), 2019 (13,8), 2020 (12,3), 2021 (15,5), 2022 (17,0), 2023 (11,7) ve 2024 (11,7) yıllarıdır. Bu dönemde Siirt'in ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

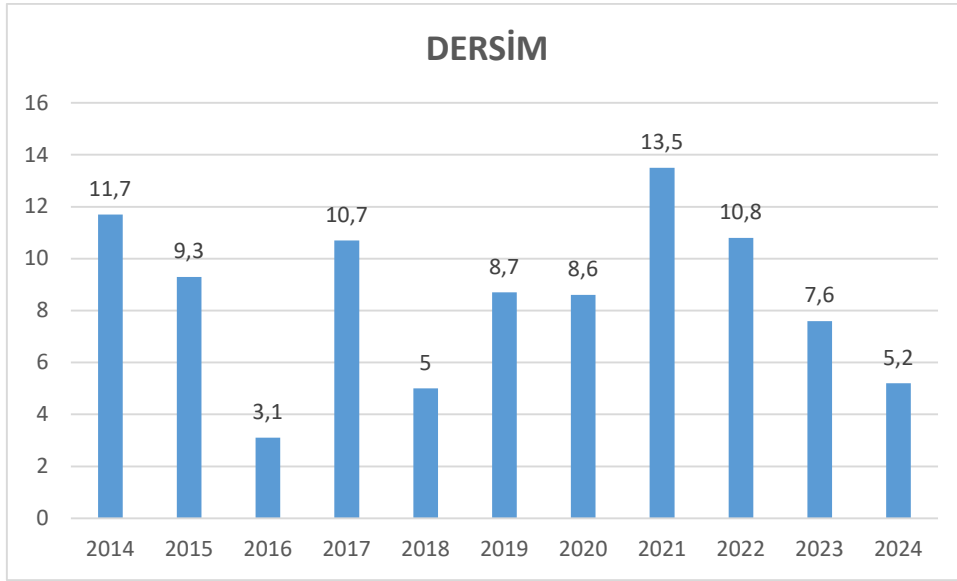
Siirt 2015 (15,0), 2018 (14,1), 2019 (13,8), 2020 (12,3), 2021 (15,5), 2022 (17,0), 2023 (11,7) ve 2024 (11,7) yıllarında bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesinin üstünde seyretmiştir.

ŞIRNAK

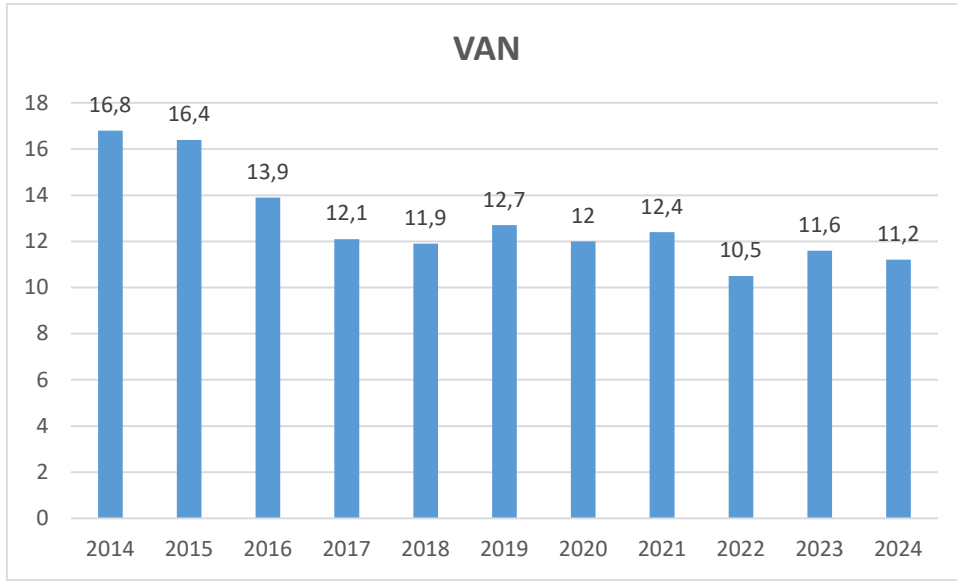
TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Şırnak, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin bebek ölüm hızı 2014 (17,3), 2015 (15,8), 2016 (16,0), 2017 (13,1), 2018 (15,1), 2019 (12,5), 2020 (16,6), 2021 (14,4), 2022 (11,3), 2023 (12,4) ve 2024 (11,3) yıllarında ülke ortalamasından yüksek gerçekleşmiştir. Bu dönemde Şırnak'ın ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Şırnak 2014 (17,3), 2015 (15,8), 2016 (16,0), 2018 (15,1), 2020 (16,6) ve 2021 (14,4) yıllarında bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

DERSİM

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Dersim'nin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (11,7), 2017 (10,7), 2019 (8,7), 2020 (8,6), 2021 (13,5) ve 2022 (10,8) yıllarıdır. Dersim, 2015 (9,3), 2016 (3,1), 2018 (5,0), 2023 (7,6) ve 2024 (5,2) yıllarında ise Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Dersim 2021 (13,5) yılında bu Ortadoğu Anadolu bölgesinin üzerinde seyretmiştir.

VAN

TÜİK'in 2014–2024 bebek ölüm hızı verilerine göre Van'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (16,8), 2015 (16,4), 2016 (13,9), 2017 (12,1), 2018 (11,9), 2019 (12,7), 2020 (12,0), 2021 (12,4), 2022 (10,5), 2023 (11,6) ve 2024 (11,2) yıllarıdır. Bu dönemde Van'ın ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Van 2014 (16,8), 2015 (16,4), 2016 (13,9), 2017 (12,1), 2018 (11,9), 2019 (12,7), 2020 (12,0), 2021 (12,4) ve 2022 (10,5) Ortadoğu Anadolu bölgesinin üzerinde seyretmiştir.

III. BÖLÜM: TÜRKİYE GENELİ BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI VERİLERİ

Türkiye’de beş yaş altı ölüm hızı 2014 yılında binde 13,3 iken, 2015’te binde 12,4’e, 2016’da 12’ye düşmüştür. 2017’de oran binde 11,3; 2018’de 11,4; 2019’da 11,3; 2020’de ise binde 10,7 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılında binde 11,4’e ve 2022’de binde 11,3’e yükselen oran, 2023’te deprem etkisiyle binde 14,7’ye çıkmış, 2024 yılında ise yeniden binde 11,1 seviyesine gerilemiştir.

III. I.BÖLGELERE GÖRE YIL BAZLI BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI VERİLERİ

TÜİK 2014-2024 YILLARI BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI (BİNDE)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Akdeniz	13,7	12,2	12,2	11,3	10,9	11	10,6	11	11,3	27,5	11,6
Batı Anadolu	9,7	9,8	9,1	9,8	10,3	9,5	8,8	9,4	9,3	10,5	9
Batı Karadeniz	11,8	10,4	10,5	9,2	10,6	9,4	8,7	8,8	9,7	10,1	10,5
Batı Marmara	9,6	8,7	7,9	8,7	8,4	8,9	8,4	8	7,2	9,1	8,2
Doğu Karadeniz	11,1	9,7	8,9	10,9	9	7,6	8,3	9	10,1	8,6	7,9
Doğu Marmara	10,1	9,3	9,6	8,6	9,2	8,9	8,4	9	8,2	8,4	8,4
Ege	10,7	10,4	10,3	9,3	10	9,7	8,3	9,8	10,1	9,5	8,8
Güneydoğu Anadolu	19,8	18,1	17,8	16,3	16,5	16,9	15,9	16,9	16,5	22,6	16,7
İstanbul	10,5	9,6	9,5	9,1	9	8,9	8,2	8,6	8,7	9	8,2
Kuzeydoğu Anadolu	16,1	16,8	15,3	13,8	13,5	12,8	12,8	13,8	11,9	11,9	12,3
Orta Anadolu	12	12,3	10,7	10,8	10,9	12,8	11,7	11,4	12,9	11,8	11,8
Ortadoğu Anadolu	18,2	17,3	16,5	15,2	14	14,2	14,1	14,7	13,3	15,6	14

2014–2024 döneminde beş yaş altı ölüm hızı açısından **Türkiye ortalamasının tüm yıllarda üzerinde kalan bölgeler**, yapısal olarak en yüksek mortaliteye sahip bölgeler olup şunlardır:

• **Güneydoğu Anadolu • Kuzeydoğu Anadolu • Ortadoğu Anadolu**

Bu üç bölge, dönem boyunca **istikrarlı şekilde Türkiye ortalamasını aşmış**, ülkenin doğusunda yoğunlaşan yüksek-riskli mortalite coğrafyasını oluşturmuştur.

Aynı zamanda Akdeniz ve Orta Anadolu bölgeleri de dalgalı bir seyir izleyerek Türkiye ortalamasının üzerine çıktığı yıllık verilere sahip olmuştur.

III. II. İL BAZLI TUİK 2014-2024 YILLARI BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI (BİNDE)

Kırmızı İle İşaretlenenler Kendi Bölgelerine Göre Ortalamanın Üstünde Kalındığını Gösterir.

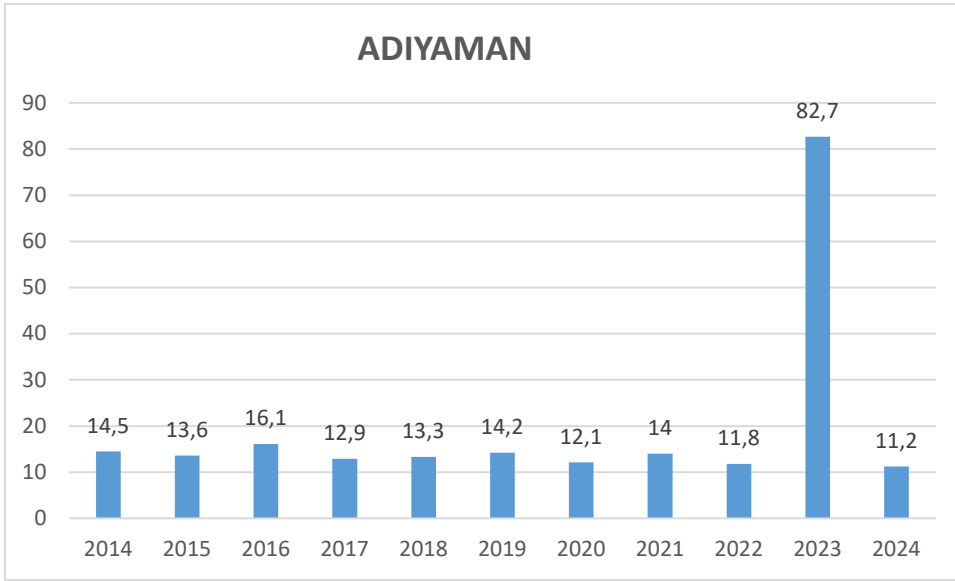
TUİK 2014-2024 YILLARI BEŞ YAŞ ALTI ÖLÜM HIZI (BİNDE)											
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Adıyaman	14,5	13,6	16,1	12,9	13,3	14,2	12,1	14	11,8	82,7	11,2
Ağrı	17,7	18,7	17,3	15,6	14,8	14,1	13,1	16,7	12,7	13,8	13,5
Ardahan	14,1	11,7	11,4	12,7	7,6	14,7	12,6	6,6	9,4	11,6	5,3
Batman	19,1	16	16,1	14,7	13,1	13,7	14,9	12,9	13	13,6	13
Bingöl	17,4	15,1	20,9	14,4	11,4	10,7	10,8	14,1	14,4	14,9	13,2
Bitlis	17,4	18,3	15,5	16	12,1	16	16,4	15,3	14,6	14,9	16,1
Diyarbakır	17	14,4	14,1	12,7	12,8	11,5	11,4	13	12,5	15,1	12,8
Elazığ	13,4	14,2	15,3	12,8	11,7	11,2	14,1	11,1	12,2	14,1	10,4
Erzincan	9,9	9,4	8,4	9	8,7	8,8	9,5	8,3	8	7,1	7,2
Erzurum	15,8	17	16	14,9	13,1	12,4	12,2	13,8	11,4	10,1	11,9
Gaziantep	19,8	17,7	16,4	15,7	18,4	19,8	16,5	18,4	18,7	27,2	19
Hakkâri	20,4	18,6	19,6	22,8	18,7	17	18,1	20,5	15,7	13,3	14,7
İğdır	17,2	13,7	14,5	11,4	13,6	11,2	12,6	13,1	12,6	15	16,5
Kars	15,8	19,6	15,2	11,3	15	13,4	16,3	13,2	14,2	14,5	12,4
Kilis	26,5	20	15,7	19,3	16	16,4	14,8	14,3	14,1	16,5	16,2
Malatya	15,1	12,7	12,4	11,3	13	12,3	10	11,1	9,3	20,9	12,5
Mardin	19,8	15,5	16,2	16,4	18,1	14,7	18,4	16	14,2	15	14,5
Muş	17	19,4	19,4	18,6	15,3	15,1	15,1	17,1	17	18,8	17,9
Şanlıurfa	22,1	22,6	21,4	19,8	17,6	20,6	17,6	19,7	20	21,8	20,3
Siirt	20	19	19,9	16,6	18,4	17	15,3	18,4	19,6	15,6	16,6
Şırnak	22,6	20,8	21,7	16,5	19,4	15,8	19,9	17,2	13,1	14,9	14,8
Dersim	13,6	10,2	4,1	14	5	9,7	11,8	14,6	12	8,9	5,2
Van	21,5	19,5	16,6	14,8	15,2	15,3	14,4	15,1	12,7	13,9	13,9

2014–2024 döneminde beş yaş altı ölüm hızı açısından **Türkiye ortalamasının tüm yıllarda üzerinde seyreden iller** oldukça belirgin bir bölgesel kümelenme göstermektedir. Bu dönemde

• **Gaziantep • Hakkâri • Kilis • Mardin • Muş • Şanlıurfa • Şırnak • Ağrı** illeri istisnasız her yıl

Türkiye ortalamasını aşmış; bu iller Güneydoğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu hattında yoğunlaşarak Türkiye’nin en yüksek mortalite bölgesini oluşturmuştur. Bu iller tüm yıllarda ülke ortalamasının üstünde seyretmekte, yapısal eşitsizliğin en yoğun görüldüğü illeri temsil etmektedir.

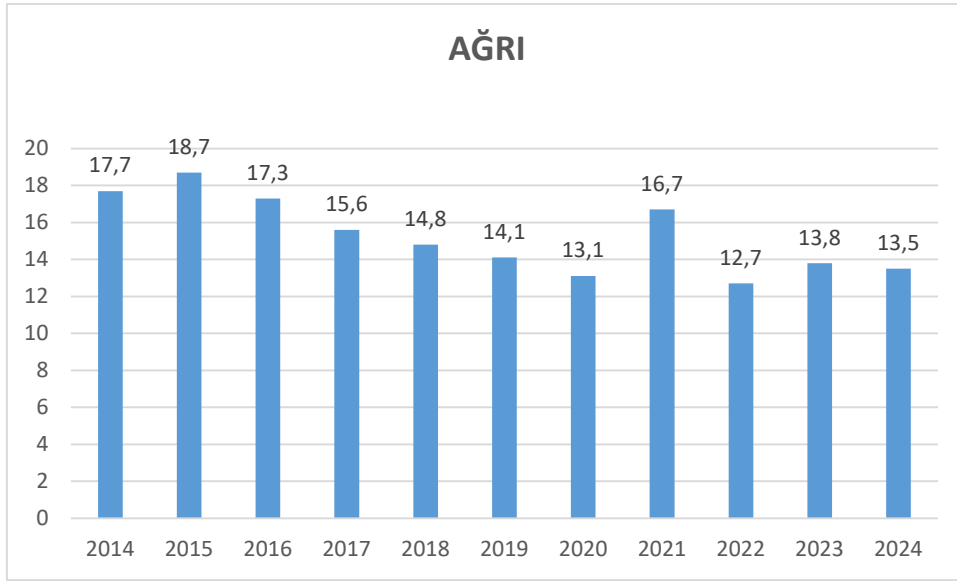
ADİYAMAN

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Adıyaman'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (14,5), 2015 (13,6), 2016 (16,1), 2017 (12,9), 2018 (13,3), 2019 (14,2), 2020 (12,1), 2021 (14,0), 2023 (82,7) ve 2024 (11,2) yıllarıdır. Adıyaman yalnızca 2022 yılında (11,8) Türkiye ortalamasına yakın olup biraz altında kalmıştır.

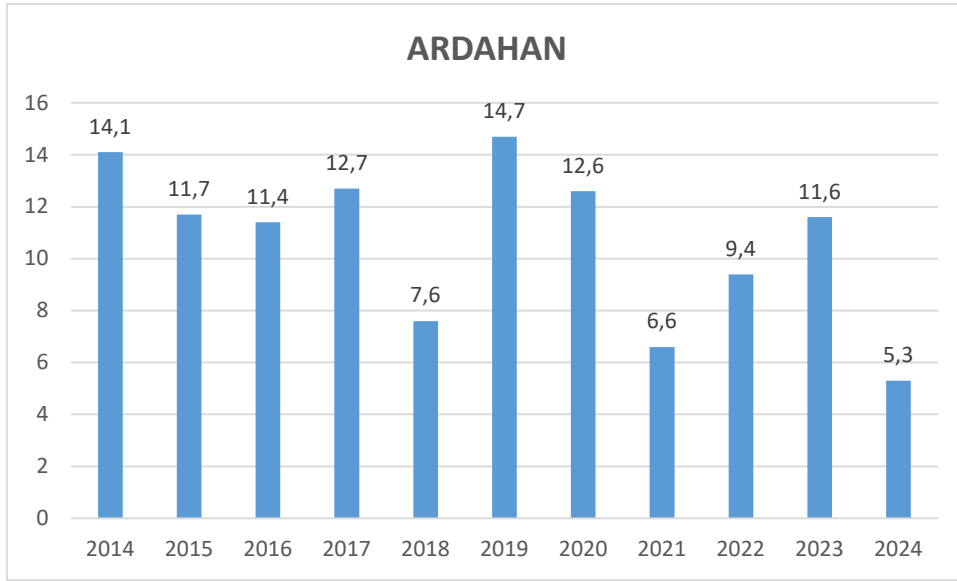
Adıyaman yalnızca depremin yaşandığı 2023 (82,7) yılında Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

AĞRI

TÜİK'in 2014–2024 5 Yaş Altı Ölüm Hızı Verilerine göre Ağrı'nın Türkiye ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır. Aynı zamanda bu aralıkta bulunduğu Kuzeydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının da üzerinde seyretmiştir.

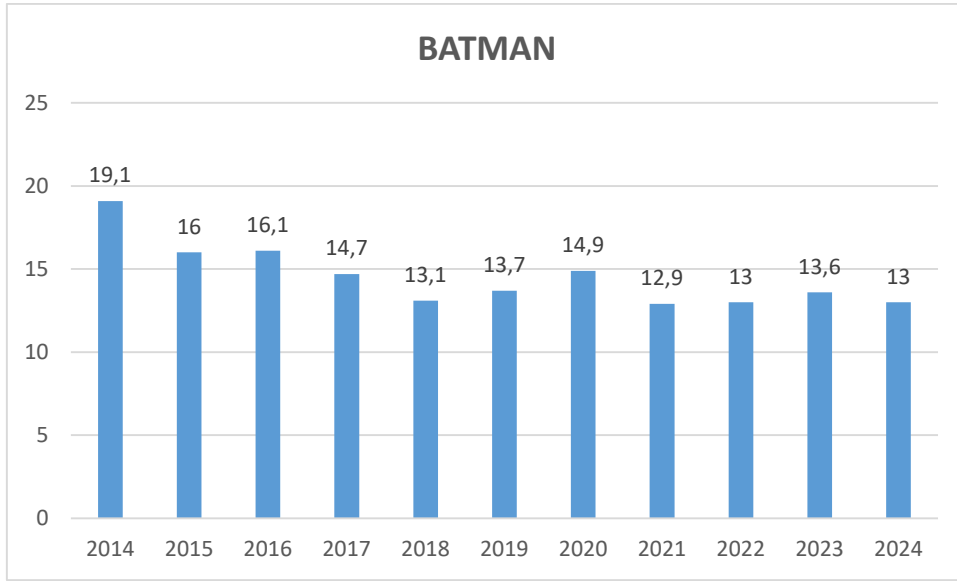
ARDAHAN

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Ardahan'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (14,1), 2017 (12,7), 2019 (14,7), 2020 (12,6) ve 2023 (11,6) yıllarıdır. Ardahan, 2015 (11,7), 2016 (11,4), 2018 (7,6), 2021 (6,6), 2022 (9,4) ve 2024 (5,3) yıllarında ise Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Ardahan 2019 (14,7) yılında bulunduğu Kuzeydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

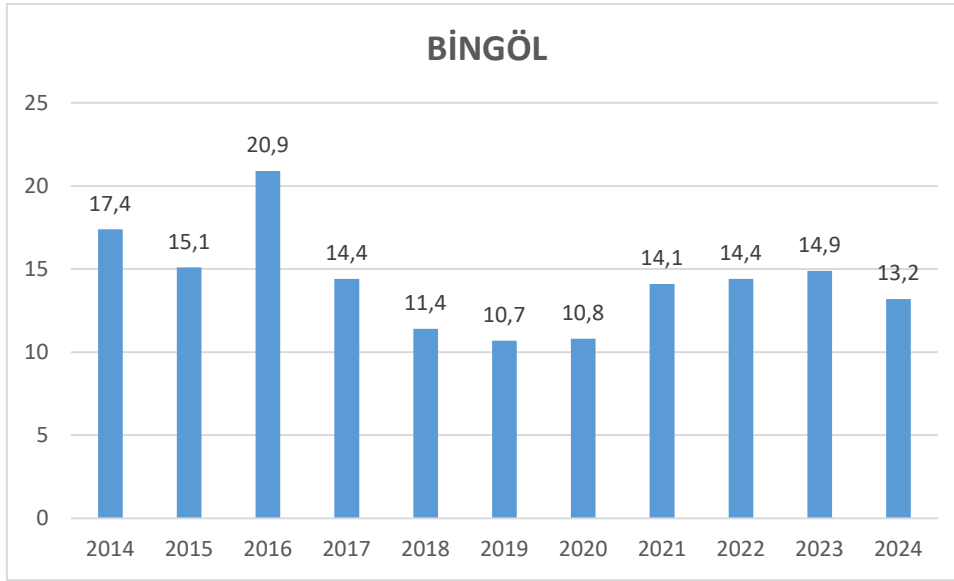
BATMAN

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Batman'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (19,1), 2015 (16,0), 2016 (16,1), 2017 (14,7), 2018 (13,1), 2019 (13,7), 2020 (14,9), 2021 (12,9), 2022 (13,0), 2023 (13,6) ve 2024 (13,0) yıllarıdır. **Bu dönemde Batman'ın Türkiye ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.**

Batman bu aralıkta bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının bütün yıllarda altında kalmıştır.

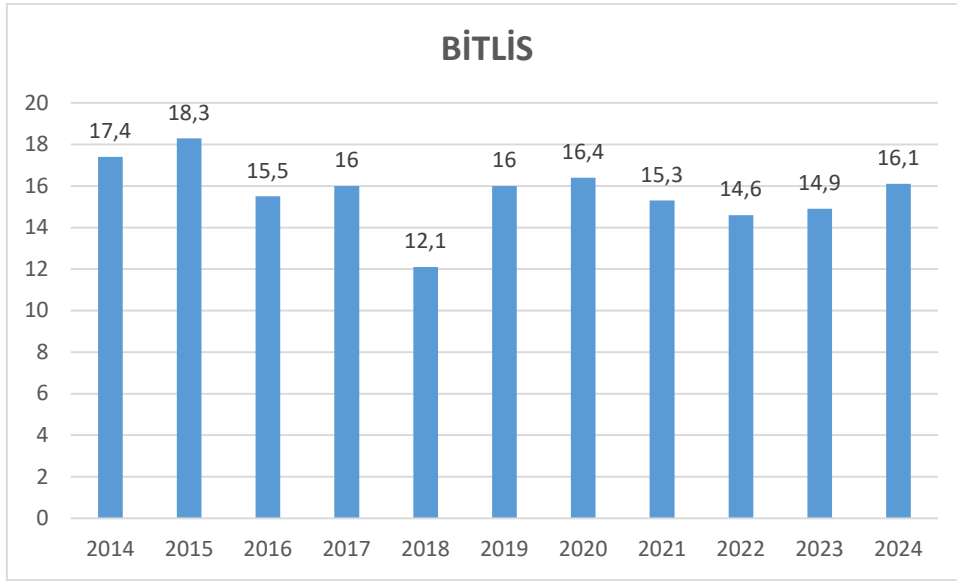
BİNGÖL

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Bingöl'ün Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (17,4), 2015 (15,1), 2016 (20,9), 2017 (14,4), 2018 (11,4), 2021 (14,1), 2022 (14,4), 2023 (14,9) ve 2024 (13,2) yıllarıdır. Buna karşılık Bingöl, 2019 (10,7) ve 2020 (10,8) yıllarında Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Bingöl 2022 (14,4) ve 2023 (14,9) yıllarında bulunduğu Ortadoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

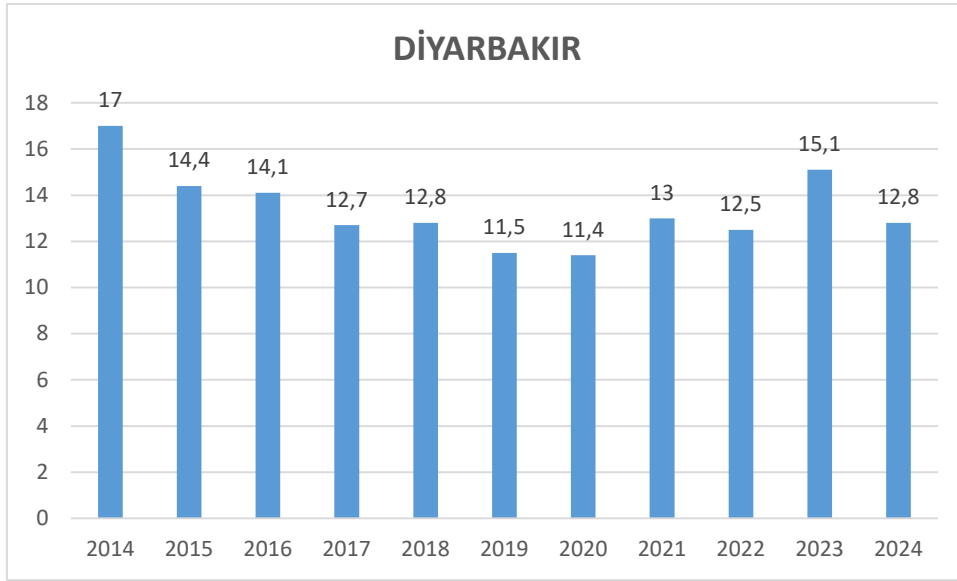
BİTLİS

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Bitlis'in Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (17,4), 2015 (18,3), 2016 (15,5), 2017 (16,0), 2018 (12,1), 2019 (16,0), 2020 (16,4), 2021 (15,3), 2022 (14,6), 2023 (14,9) ve 2024 (16,1) yıllarıdır. **Bu dönemde Bitlis'in Türkiye ortalamasının altında kaldığı herhangi bir yıl bulunmamaktadır.**

Bitlis 2015 (18,3), 2019 (16,0), 2020 (16,4), 2021 (15,3), 2022 (14,6) ve 2024 (16,1) yıllarında bulunduğu Ortadoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

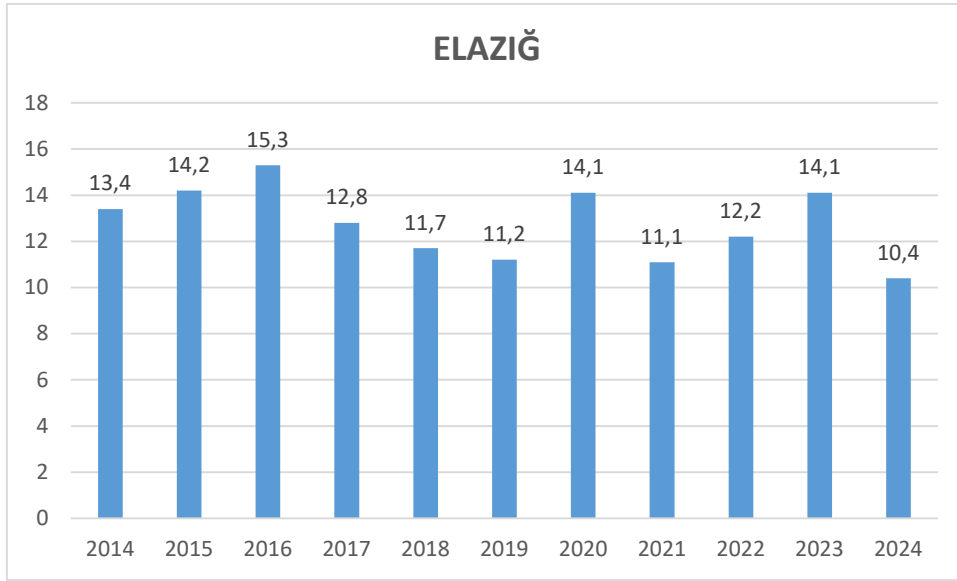
DİYARBAKIR

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Diyarbakir'in Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (17,0), 2015 (14,4), 2016 (14,1), 2017 (12,7), 2018 (12,8), 2021 (13,0), 2022 (12,5), 2023 (15,1) ve 2024 (12,8) yıllarıdır. Buna karşılık Diyarbakir, 2019 (11,5) ve 2020 (11,4) yıllarında Türkiye ortalamasının biraz altında kalmıştır.

Diyarbakir bu aralıkta her zaman içinde bulunduğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi ortalamasının altında kalmıştır.

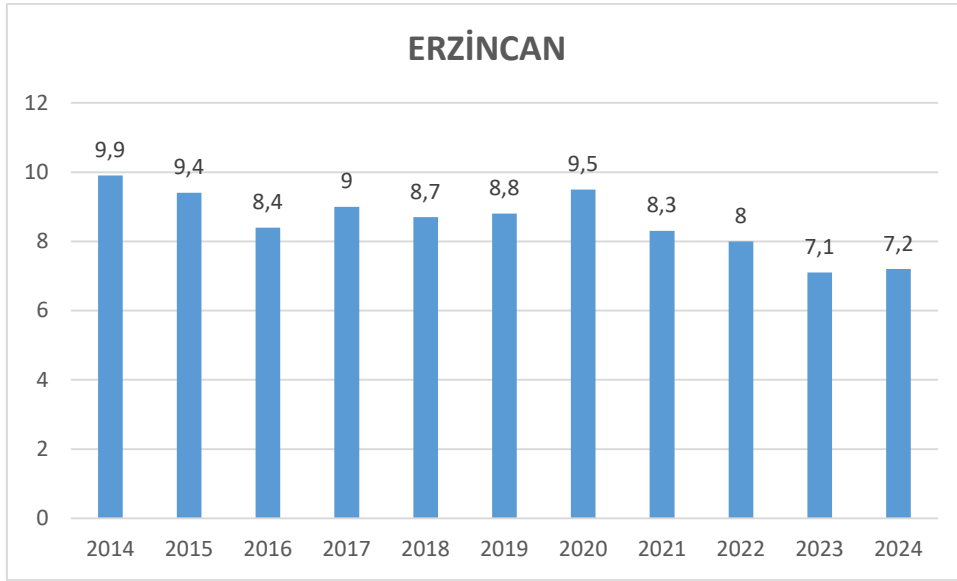
ELAZIĞ

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Elazığ'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (13,4), 2015 (14,2), 2016 (15,3), 2017 (12,8), 2018 (11,7), 2020 (14,1), 2022 (12,2) ve 2023 (14,1) yıllarıdır. Elazığ, 2019 (11,2), 2021 (11,1) ve 2024 (10,4) yıllarında ise Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

Elazığ bu aralıkta her zaman içinde bulunduğu Ortadoğu Anadolu Bölgesi ortalamasının altında kalmıştır.

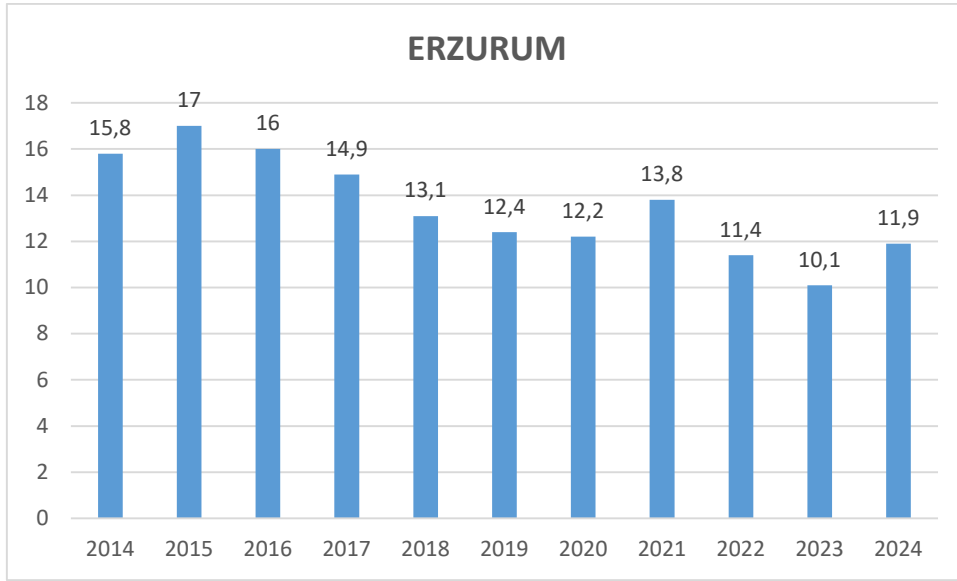
ERZİNCAN

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Erzincan'ın Türkiye ortalamasının altında kaldığı yıllar; 2014 (9,9), 2015 (9,4), 2016 (8,4), 2017 (9,0), 2018 (8,7), 2019 (8,8), 2020 (9,5), 2021 (8,3), 2022 (8,0), 2023 (7,1) ve 2024 (7,2) yıllarıdır. Bu dönemde Erzincan'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu **hiçbir yıl bulunmamaktadır**. Erzincan sürekli olarak ülke ortalamasının altında seyretmiştir.

Erzincan bu aralıkta her zaman içinde bulunduğu Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi ortalamasının altında kalmıştır.

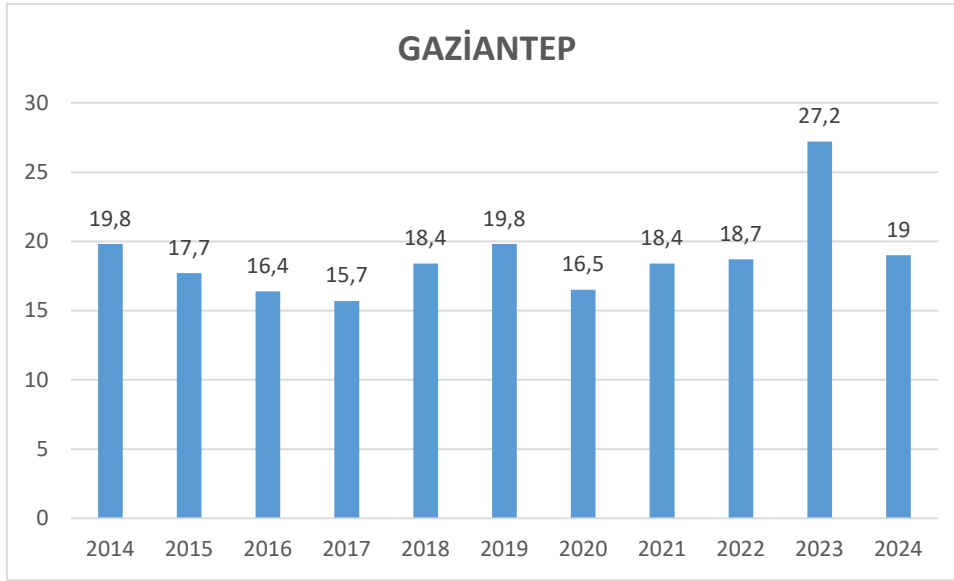
ERZURUM

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Erzurum, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin değerleri; 2014 (15,8), 2015 (17,0), 2016 (16,0), 2017 (14,9), 2018 (13,1), 2019 (12,4), 2020 (12,2), 2021 (13,8), 2022 (11,4), 2023 (10,1) ve 2024 (11,9) olup her yıl ülke ortalamasının üstünde kalmıştır. **Bu dönemde Erzurum'un ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.**

2014 (15,8), 2015 (17,0), 2016 (16,0), 2017 (14,9), 2018 (13,1) ve 2021 (13,8) yıllarında bulunduğu Kuzeydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

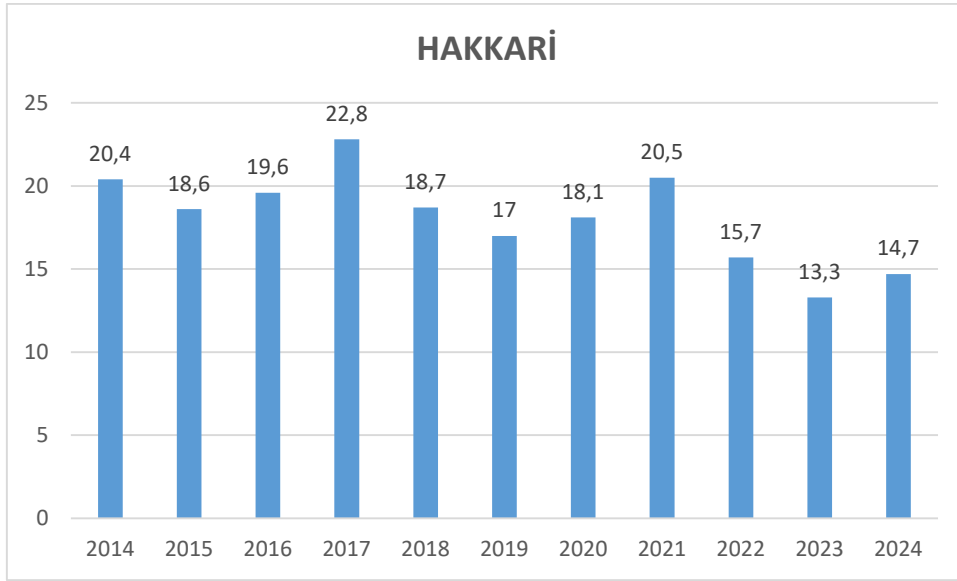
GAZİANTEP

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Gaziantep, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin değerleri 2014 (19,8), 2015 (17,7), 2016 (16,4), 2017 (15,7), 2018 (18,4), 2019 (19,8), 2020 (16,5), 2021 (18,4), 2022 (18,7), 2023 (27,2) ve 2024 (19,0) olup **tüm yıllarda ülke ortalamasının belirgin şekilde üstünde kalmıştır. Özellikle 2023 yılı değeri deprem kaynaklı aşırı mortaliteyi yansıtmaktadır.**

Gaziantep, 2014 (19,8), 2019 (19,8), 2020 (16,5), 2021 (18,4), 2022 (18,7), 2023 (27,2) ve 2024 (19,0) yıllarında bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

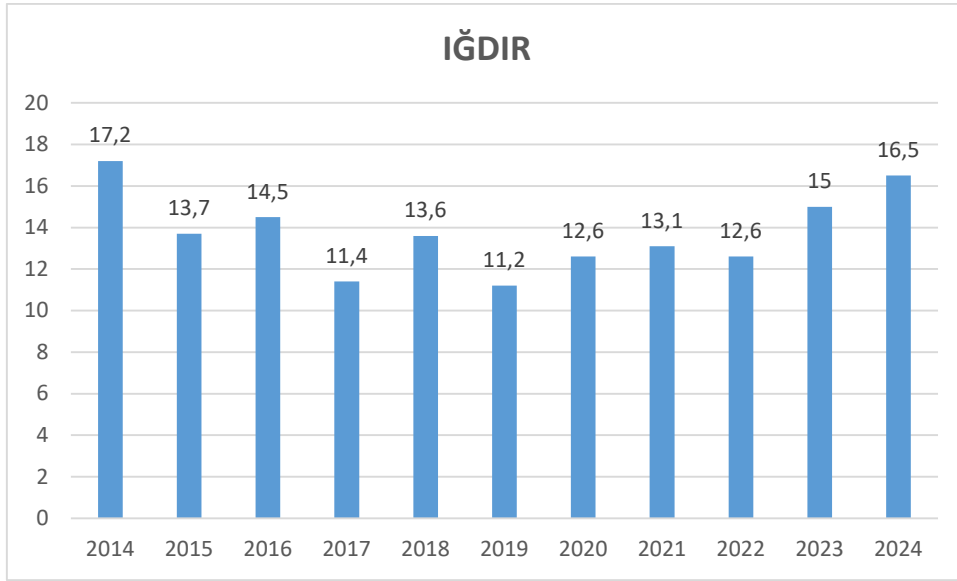
HAKKÂRİ

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Hakkâri, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin değerleri 2014 (20,4), 2015 (18,6), 2016 (19,6), 2017 (22,8), 2018 (18,7), 2019 (17,0), 2020 (18,1), 2021 (20,5), 2022 (15,7), 2023 (13,3) ve 2024 (14,7) olup her yıl ülke ortalamasını aşmıştır. Bu dönemde Hakkâri'nin Türkiye ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Aynı zamanda Hakkari 2023 yılı dışında bütün yıllarda bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

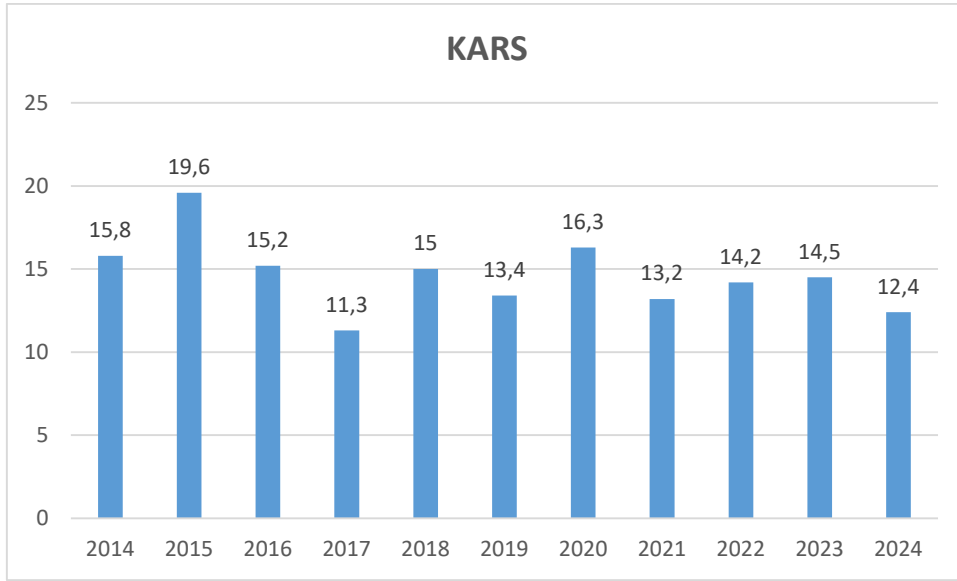
IĞDIR

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Iğdır'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (17,2), 2015 (13,7), 2016 (14,5), 2017 (11,4), 2018 (13,6), 2020 (12,6), 2021 (13,1), 2022 (12,6), 2023 (15,0) ve 2024 (16,5) yıllarıdır. **Iğdır yalnızca 2019 yılında (11,2) Türkiye ortalamasının biraz altında kalmıştır.** Bu dönem genelinde Iğdır'ın 5 yaş altı ölüm hızı sürekli olarak ülke ortalamasının üzerinde seyretmektedir.

Iğdır 2014 (17,2), 2018 (13,6), 2022 (12,6), 2023 (15,0) ve 2024 (16,5) yıllarında bulunduğu Kuzeydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

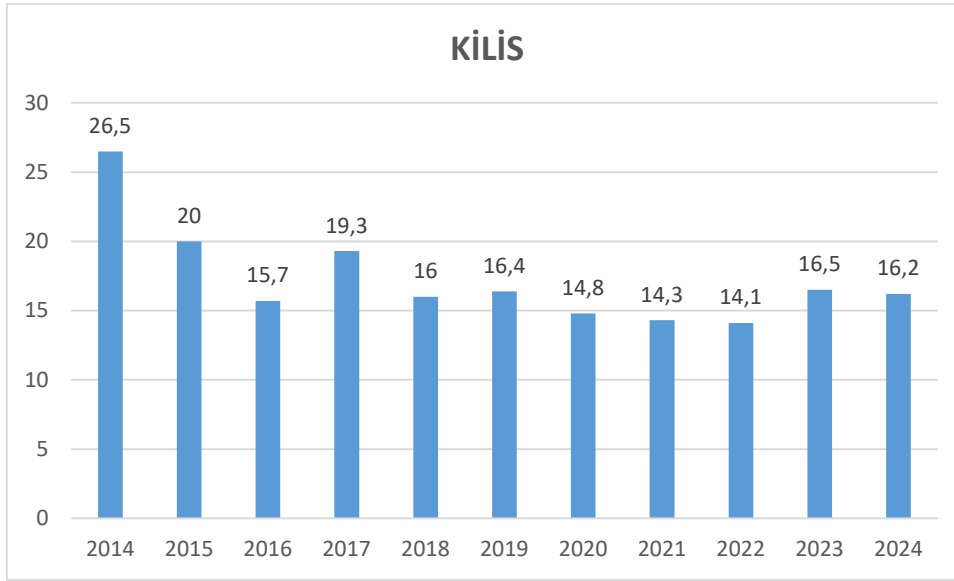
KARS

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Kars'ın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (15,8), 2015 (19,6), 2016 (15,2), 2018 (15,0), 2019 (13,4), 2020 (16,3), 2021 (13,2), 2022 (14,2), 2023 (14,5) ve 2024 (12,4) yıllarıdır. **Kars yalnızca 2017 yılında (11,3) Türkiye ortalamasının biraz altında kalmıştır.** Bu dönem genelinde Kars'ın 5 yaş altı ölüm hızı sürekli olarak ülke ortalamasının üzerinde seyretmektedir.

Kars, 2015 (19,6), 2018 (15,0), 2020 (16,3), 2022 (14,2), 2023 (14,5) ve 2024 (12,4) yıllarında bulunduğu Kuzeydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

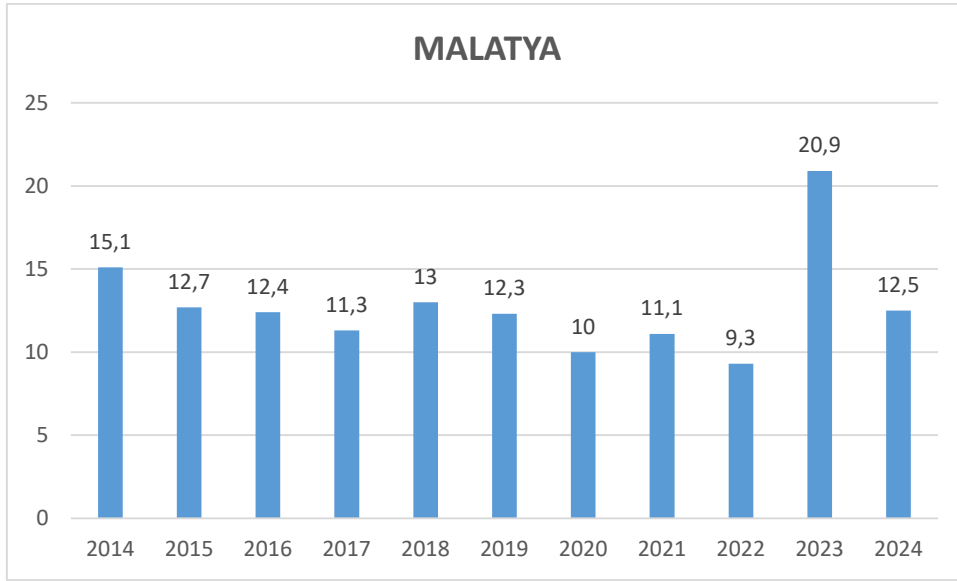
KİLİS

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre **Kilis, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir.** İlin değerleri 2014 (26,5), 2015 (20,0), 2016 (15,7), 2017 (19,3), 2018 (16,0), 2019 (16,4), 2020 (14,8), 2021 (14,3), 2022 (14,1), 2023 (16,5) ve 2024 (16,2) olup tüm yıllarda ülke ortalamasını belirgin şekilde aşmıştır. Bu dönemde Kilis'in ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Kilis, 2014 (26,5), 2015 (20,0) VE 2017 (19,3) yıllarında bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

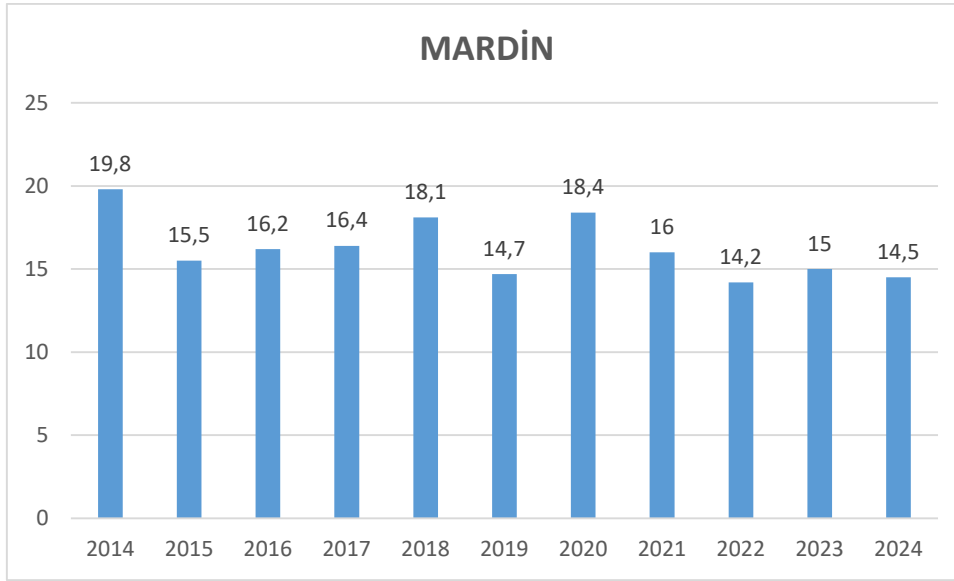
MALATYA

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Malatya'nın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (15,1), 2015 (12,7), 2016 (12,4), 2018 (13,0), 2019 (12,3), 2021 (11,1), 2023 (20,9) ve 2024 (12,5) yıllarıdır. Malatya, 2017 (11,3) ve 2020 (10,0) yıllarında ortalamaya yakın olmakla birlikte hafif altında kalmış; 2022 yılında ise (9,3) belirgin şekilde ortalamanın altında seyretmiştir. 2023 yılındaki 20,9 değeri deprem nedeniyle oluşan afet kaynaklı aşırı mortaliteyi yansıtmaktadır.

Malatya yalnızca 2023 (20,9) yılında bulunduğu Ortadoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

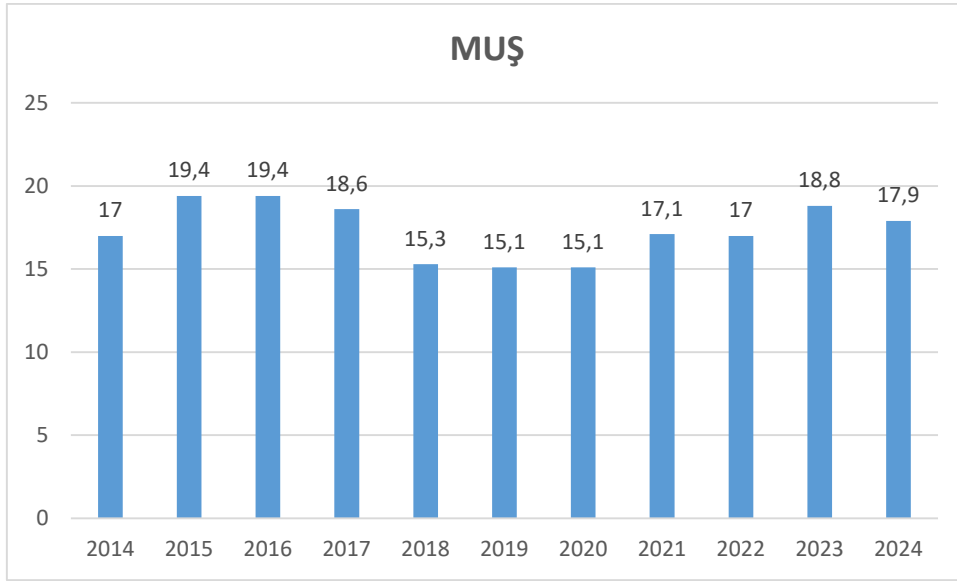
MARDİN

TÜİK’in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Mardin, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin değerleri 2014 (19,8), 2015 (15,5), 2016 (16,2), 2017 (16,4), 2018 (18,1), 2019 (14,7), 2020 (18,4), 2021 (16,0), 2022 (14,2), 2023 (15,0) ve 2024 (14,5) olup her yıl ülke ortalamasını aşmıştır. Bu dönemde Mardin’in Türkiye ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Mardin, 2014 (19,8), 2017 (16,4), 2018 (18,1), 2021 (16,0) yıllarında bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

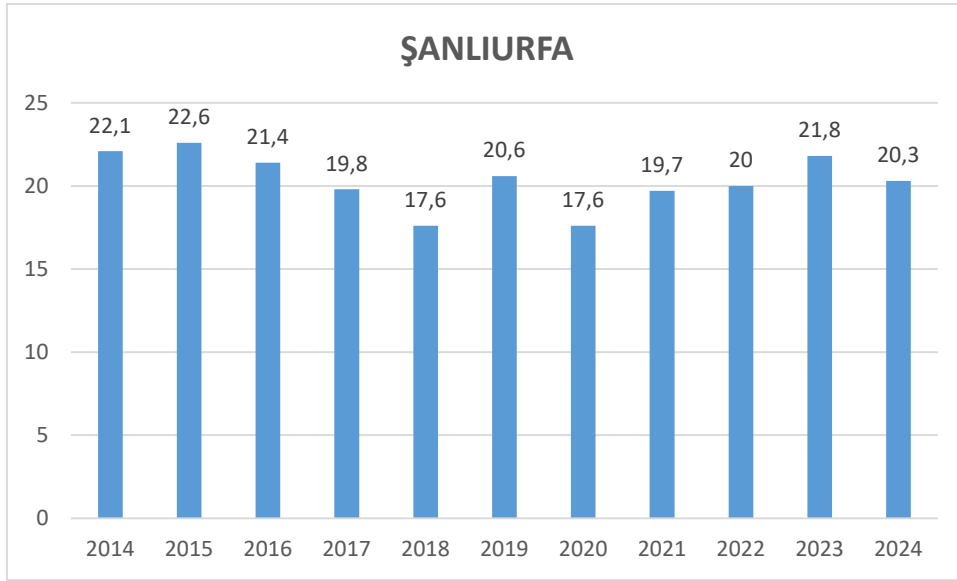
MUŞ

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Muş, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin değerleri 2014 (17,0), 2015 (19,4), 2016 (19,4), 2017 (18,6), 2018 (15,3), 2019 (15,1), 2020 (15,1), 2021 (17,1), 2022 (17,0), 2023 (18,8) ve 2024 (17,9) olup her yıl ülke ortalamasını belirgin biçimde aşmıştır. Bu dönemde Muş'un Türkiye ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Muş, 2015 (19,4), 2016 (19,4), 2017 (18,6), 2019 (15,1), 2020 (15,1), 2021 (17,1), 2022 (17,0), 2023 (18,8) ve 2024 (17,9) yıllarında bulunduğu Ortadoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

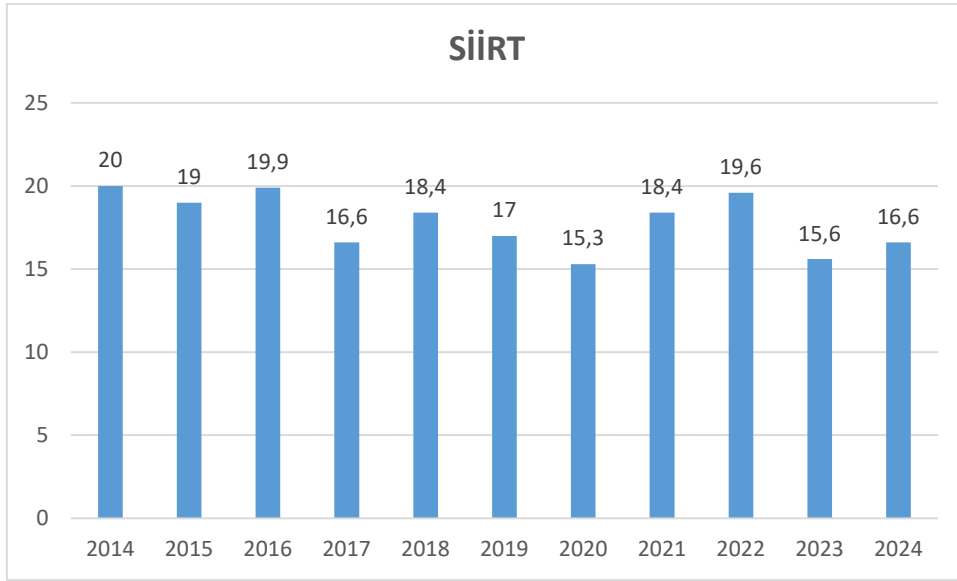
ŞANLIURFA

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Şanlıurfa, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin değerleri 2014 (22,1), 2015 (22,6), 2016 (21,4), 2017 (19,8), 2018 (17,6), 2019 (20,6), 2020 (17,6), 2021 (19,7), 2022 (20,0), 2023 (21,8) ve 2024 (20,3) olup her yıl ülke ortalamasını belirgin biçimde aşmıştır. Bu dönemde Şanlıurfa'nın Türkiye ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Aynı zamanda Şanlıurfa 2014-2024 Aralığında her yıl bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

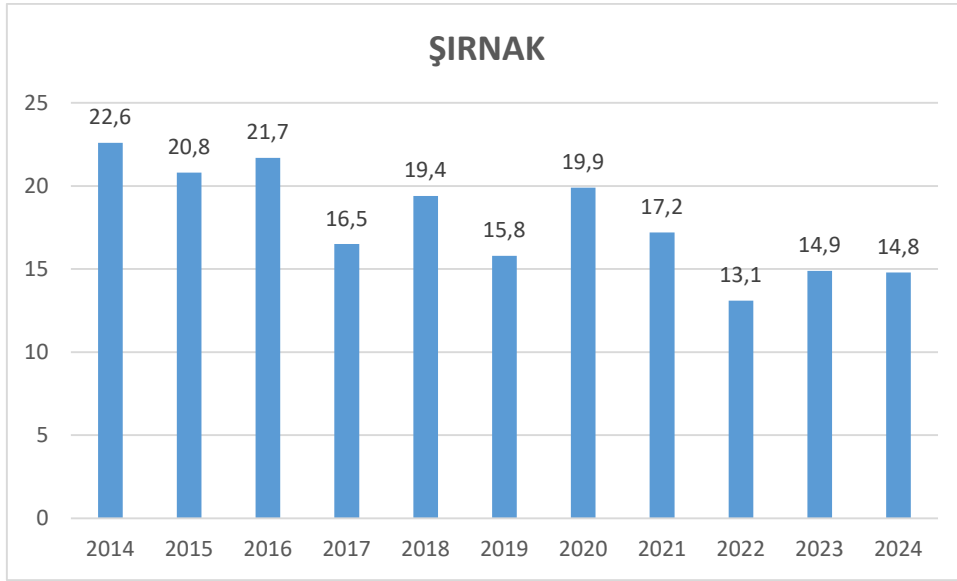
SİİRT

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Siirt, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin değerleri; 2014 (20,0), 2015 (19,0), 2016 (19,9), 2017 (16,6), 2018 (18,4), 2019 (17,0), 2020 (15,3), 2021 (18,4), 2022 (19,6), 2023 (15,6) ve 2024 (16,6) olup her yıl ülke ortalamasını aşmıştır. Bu dönemde Siirt'in Türkiye ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Aynı zamanda Siirt 2014-2024 Aralığında her yıl bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

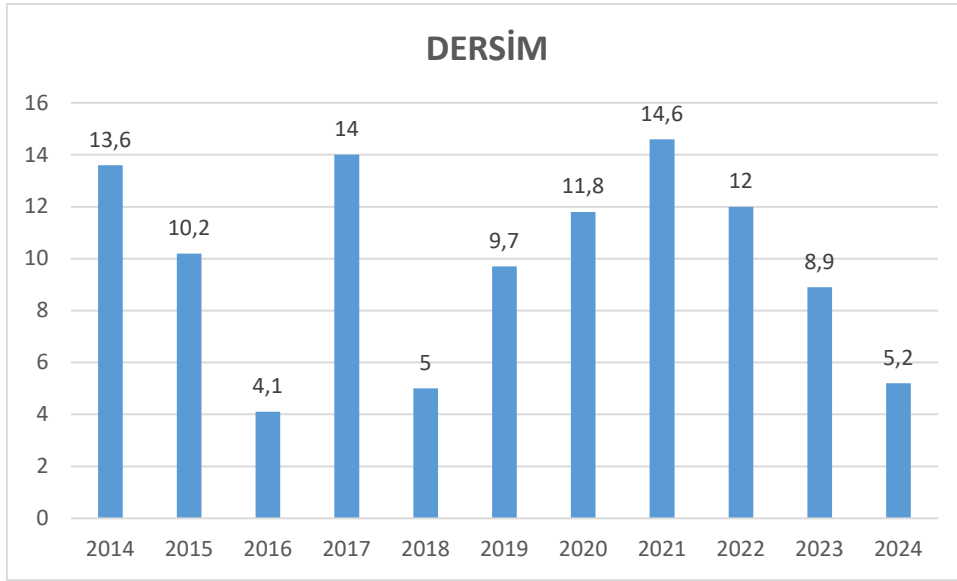
ŞIRNAK

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Şırnak, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin değerleri; 2014 (22,6), 2015 (20,8), 2016 (21,7), 2017 (16,5), 2018 (19,4), 2019 (15,8), 2020 (19,9), 2021 (17,2), 2022 (13,1), 2023 (14,9) ve 2024 (14,8) olup her yıl ülke ortalamasını aşmıştır. Bu dönemde Şırnak'ın Türkiye ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Şırnak 2014 (22,6), 2015 (20,8), 2016 (21,7), 2017 (16,5), 2018 (19,4), 2019 (15,8), 2020 (19,9) ve 2021 (17,2) yıllarında bulunduğu Güneydoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

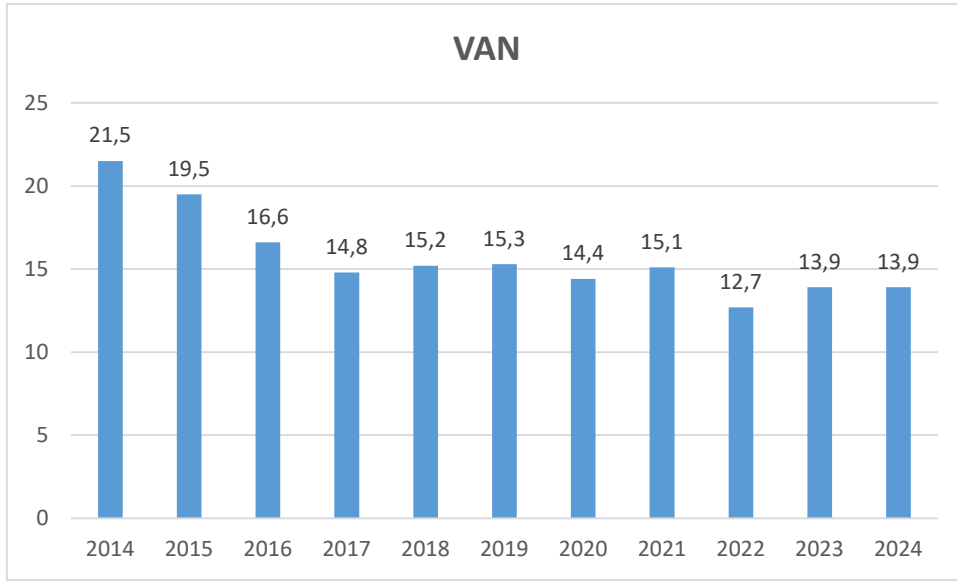
DERSİM

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Dersim'nin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu yıllar; 2014 (13,6), 2017 (14,0), 2020 (11,8), 2021 (14,6), 2022 (12,0) ve 2023 (8,9) yıllarıdır. Dersim, 2015 (10,2), 2016 (4,1), 2018 (5,0), 2019 (9,7) ve 2024 (5,2) yıllarında ise Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Bu dönem Dersim'nin dalgalı bir seyir izlediğini, bazı yıllarda çok düşük, bazı yıllarda ise ortalamanın üzerinde değerlere ulaştığını göstermektedir.

Aynı zamanda Dersim bu aralıkta her yıl bulunduğu Ortadoğu Anadolu bölgesi ortalamasının altında kalmıştır.

VAN

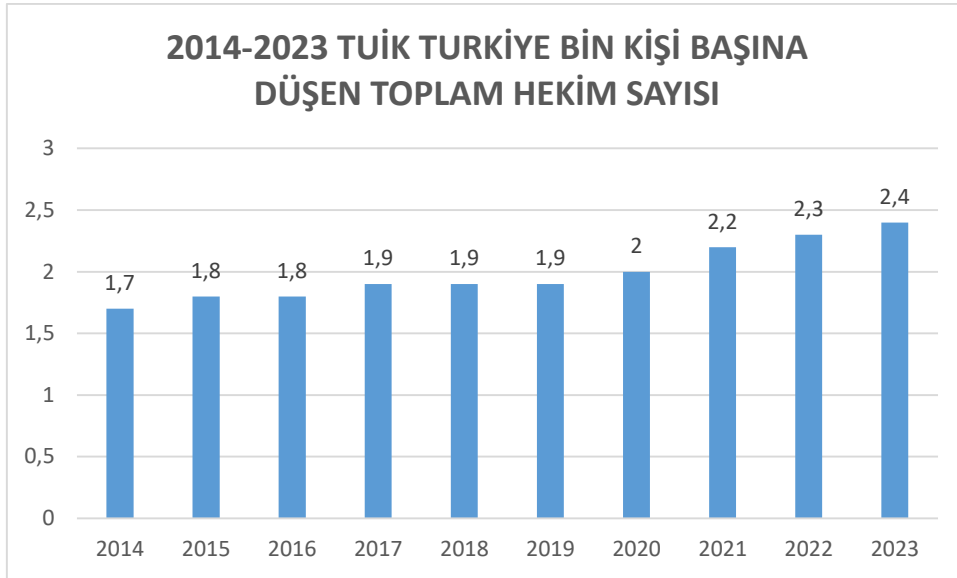

TÜİK'in 2014–2024 5 yaş altı ölüm hızı verilerine göre Van, incelenen tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerinde seyretmiştir. İlin değerleri; 2014 (21,5), 2015 (19,5), 2016 (16,6), 2017 (14,8), 2018 (15,2), 2019 (15,3), 2020 (14,4), 2021 (15,1), 2022 (12,7), 2023 (13,9) ve 2024 (13,9) olup her yıl ülke ortalamasını aşmıştır. Bu dönemde Van'ın Türkiye ortalamasının altında kaldığı bir yıl bulunmamaktadır.

Van 2014 (21,5), 2015 (19,5), 2016 (16,6), 2018 (15,2), 2019 (15,3), 2020 (14,4) ve 2021 (15,1) yıllarında bulunduğu Ortadoğu Anadolu bölgesi ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

IV. BÖLÜM: TÜİK SAĞLIK HİZMETLERİ İSTATİSTİKLERİ

IV. I. TÜRKİYE BİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN TOPLAM HEKİM SAYISI

2014-2023 döneminde Türkiye’de bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı artış göstermiştir. 2014 yılında **1,7** olan hekim sayısı, 2015 ve 2016’da **1,8**, 2017–2019 arasında **1,9** seviyesinde seyretmiş; 2020 yılında **2,0**’a, 2021’de **2,2**’ye, 2022’de **2,3**’e ve 2023 yılında **2,4** hekim/1000 kişi düzeyine yükselmiştir

IV. II. BÖLGELERE GÖRE BİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN TOPLAM HEKİM SAYISI

2014-2024 BİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN TOPLAM HEKİM SAYISI										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Akdeniz	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8	1,9	1,9	2	2,2
Batı Anadolu	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	3	3,2	3,5	3,7
Batı Karadeniz	1,6	1,6	1,6	1,7	1,6	1,7	1,8	1,9	2	2
Batı Marmara	1,5	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,8	1,9	2	2
Doğu Karadeniz	1,6	1,7	1,7	1,8	1,7	1,8	2	2	2,1	2,2
Doğu Marmara	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,8	1,9	2	2,1
Ege	1,9	2	1,9	2	2	2,1	2,1	2,3	2,3	2,5
Güneydoğu Anadolu	1,2	1,3	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6
İstanbul	1,9	2	2,2	2	2,2	2,2	2,5	2,7	2,8	3
Kuzeydoğu Anadolu	1,5	1,6	1,6	1,6	1,5	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9
Orta Anadolu	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,8	1,9	2	2
Ortadoğu Anadolu	1,4	1,4	1,5	1,6	1,4	1,5	1,6	1,8	1,8	1,8

2014–2023 döneminde bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı Türkiye genelinde artış gösterse de, bazı bölgeler bu artıştan yeterli düzeyde yararlanamamıştır. Veriler incelendiğinde **Güneydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerinin tüm yıllar boyunca Türkiye ortalamasının altında seyrettiği** görülmektedir. Buna ek olarak **Doğu Karadeniz, Doğu Marmara, Batı Karadeniz, Orta Anadolu, Akdeniz ve Ege bölgelerinde** de pek çok yıl ortalamasının altında değerler kaydedilmiştir. Buna karşılık yalnızca **Batı Anadolu ve İstanbul**, incelenen dönemde hekim yoğunluğu açısından sürekli olarak ülke ortalamasının üzerinde yer almıştır. Bu durum, Türkiye’de hekim dağılımının bölgesel düzeyde önemli ölçüde eşitsiz bir yapı gösterdiğine işaret etmektedir.

IV. III. 2014-2023 İL BAZLI BİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN TOPLAM HEKİM SAYISI

2014-2023 TÜİK BİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN TOPLAM HEKİM SAYISI										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Adıyaman	1	1,2	1,2	1,4	1,4	1,5	1,6	1,7	1,6	1,7
Ağrı	0,9	0,9	0,9	1	0,9	1	1,1	1,2	1,2	1,2
Ardahan	1,2	1,2	1,4	1,5	1,4	1,5	1,7	1,7	1,7	1,7
Batman	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4
Bingöl	1	1	1,1	1,2	1,1	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5
Bitlis	1	1,1	1,1	1,3	1,1	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4
Diyarbakır	1,5	1,6	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	1,9
Elazığ	2	2	2	2,1	1,6	1,7	1,9	2,4	2,4	2,4
Erzincan	1,4	1,6	1,7	1,8	1,8	2	2,1	2,2	1,9	2,2
Erzurum	2,1	2,2	2,3	2,1	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
Gaziantep	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8
Hakkari	0,7	0,7	0,9	0,9	1	1,2	1,3	1,7	1,4	1,4
Iğdır	0,8	1,1	1	1	1	1,2	1,3	1,3	1,3	1,2
Kars	1,5	1,6	1,6	1,7	1,4	1,8	1,7	1,7	1,8	1,6
Kilis	1,5	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	2,2	2,2	2	1,9
Malatya	2	2	2,1	2,2	2,1	2,2	2,1	2,2	2,5	2,4
Mardin	0,9	1	1	1,1	1,1	1,3	1,2	1,3	1,4	1,4
Muş	0,9	0,9	1	1	0,9	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2
Şanlıurfa	1,2	1,3	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Siirt	0,9	1,1	1,2	1,3	1,1	1,3	1,2	1,3	1,4	1,3
Şırnak	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9	1,1	1,2	1,3	1,1	1,1
Dersim	1,3	1,5	1,4	1,6	1,7	2	2,1	2,2	2,1	2,2
Van	1,2	1,3	1,4	1,4	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6

2014–2023 dönemi verileri değerlendirildiğinde, bazı illerin hem Türkiye ortalamasının hem de kendi bölge ortalamalarının belirgin biçimde altında seyrettiği, bazılarının ise yalnızca Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Bu durum, iller bazında yapısal sağlık personeli arzı dengesizliklerini ortaya koymaktadır.

1. Hem Türkiye Ortalamasının Hem de Bölge Ortalamasının Sürekli Altında Kalan İller

Bu iller, incelenen tüm yıllarda hekim sayısı bakımından hem ulusal ortalamanın hem de kendi bölgesel ortalamalarının altında kalmıştır. Bu nedenle **kalıcı ve yapısal hekim arzı yetersizliği** bulunan iller olarak değerlendirilmektedir. ‘‘Ağrı, Hakkâri, Iğdır, Muş, Siirt, Şırnak, Mardin, Batman, Bingöl, Bitlis, Şanlıurfa’’ illerinde de hekim sayıları yıllar içinde artış göstermiş olsa da, hiçbir yıl Türkiye ortalamasını yakalayamamış ve bölgesel dağılımın da altında seyretmiştir.

2. Sadece Türkiye Ortalamasının Altında Kalan, Ancak Bölge Ortalamasına Göre Aşırı Düşük Olmayan İller

Bu illerde hekim sayısı Türkiye ortalamasının altında olmakla birlikte, bölge içi dağılım açısından belirgin bir dezavantaj bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu iller, **bölgesel dengesizliğin bir parçası**

olarak değerlendirilmekte, ancak yapısal bir yetersizlik kategorisine girmemektedir. ‘‘Adıyaman, Kilis, Gaziantep, Van, Kars, Diyarbakır’’ illerinde hekim arzı ulusal düzeyin gerisinde olsa da, bölgesel ortalamalara yakın seyretmekte ve diğer illere kıyasla daha dengeli bir görünüm sunmaktadır. **Güneydoğu Anadolu ve Ortadoğu Anadolu illerinin büyük bir bölümü, hekim arzında hem ulusal hem de bölgesel düzeyde sistematik olarak düşük değerlere sahiptir.** Doğu Anadolu’nun bir kısmında (ör. Elazığ, Erzurum, Erzincan, Dersim) Türkiye ortalamasına yakın ya da üzerinde seyreden değerler bulunmakta; bu durum bölge içi eşitsizliği daha görünür kılmaktadır. Türkiye genelinde artış trendi sürse de, bölgesel dağılımın homojen olmadığı ve bazı illerde arzın yapısal olarak düşük kaldığı anlaşılmaktadır.

